

OMLIGGENDE

EN

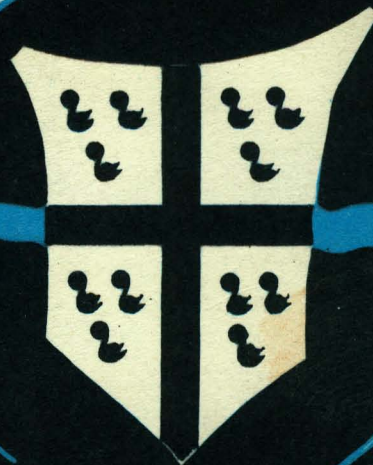
IZEGEM

VOOR

PERIODIEK

HEEMKUNDIGE

Ten Mandere

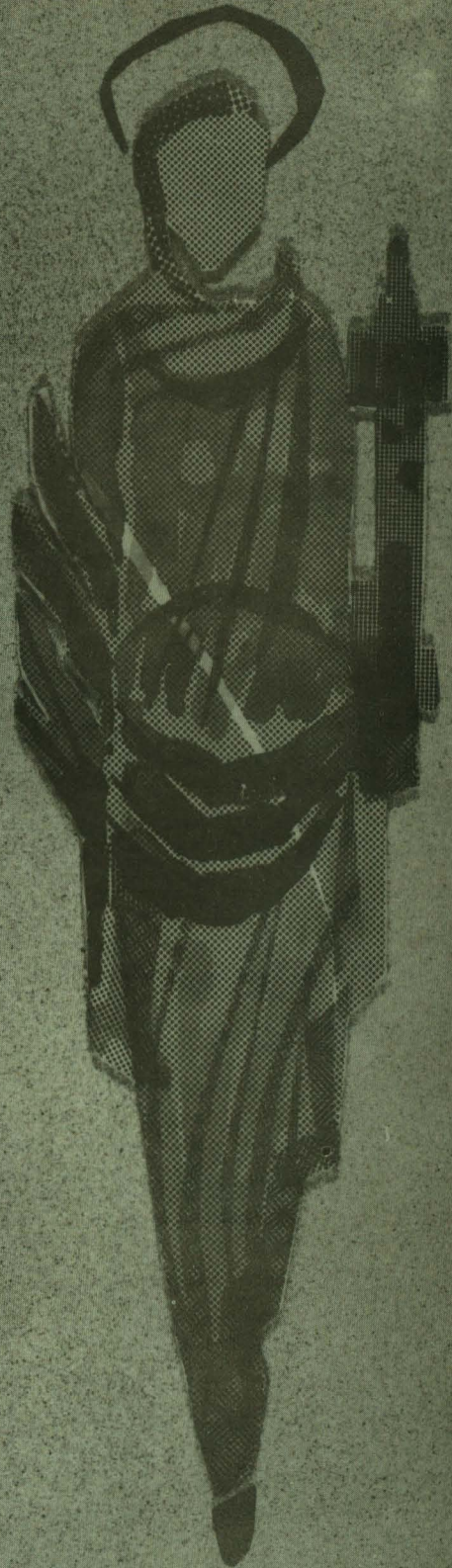
Dit bijzonder „St.-Barbaranummer”
is het tweede nummer van onze vijfde jaargang.

JUBILEUMJAAR

1615

izegem

1965

confrerie

H. BARBARA

koninklyke bosseniers

gilde

CATALOGUS

TENTOONSTELLING

ingericht door de Koninklijke Gilde de Bosseniers
van de H. Barbara

en de Heemkundige kring «Ten Mandere»

in de feestzaal van het
STADHUIS TE IZEGEM

4 SEPTEMBER - 12 SEPTEMBER 1965

VOORWOORD

Als Westvlaming ben ik gelukkig mij bij het jubileum van de Bosseniers van Izegem aan te sluiten.

De schuttersgilden zijn met 's lands geschiedenis verbonden. Tijdens de middeleeuwen, hebben zij krachtadig medegeholpen om Vlaanderens zelfstandigheid en democratie te vrijwaren. De Guldensporenslag was de overwinning van de gemeentenaren, die in de schuttersgilden de krijgskunst hadden geëfend.

In 1382, trokken 47 Izegemenaars, met vaandrig aan het hoofd, naar de slag van Westrozebeke op, ter verdediging van hun land tegen Frankrijk en de machtspolitiek van Lodewijk van Male.

In de XVe eeuw, ontnam de prinselijke macht aan de schuttersgilden hun karakter van militia en omvormde ze weldra tot verenigingen van vermaak met religieuze inslag.

Een viering, zoals de 350ste verjaring van de St.-Barbaragilde, is een cultureel evenement van betekenis. De opstellers van de kataloog, de heren Billiouw en Verholle, hebben een rijk materiaal verzameld. Ik wens echter vurig dat dit jubileumfeest een blijvende aansporing betekene. Mocht het de aanleiding worden tot een geschiedenis van Izegem!

De kernachtige Mandelstad, immers, bezit een rijk, doch onbeschreven, verleden. Wij stippen terloops aan : de deelname aan de opstand te Westrozebeke, het overwegend belang van de Izegemse lijnwaadmarkt in de 16e eeuw, de rol van Izegem in de omvorming van de Vlaamse economie na de crisis van 1848.

De activiteit van de Heemkundige Kring « Ten Mandere » lijkt mij een waarborg voor de vervulling van deze wens. Zijn culturele taak getrouw, is het Algemeen Rijksarchief graag bereid daartoe zijn hulp te verlenen.

De Algemene Rijksarchivaris.

H. Barbara, kerkraam in St. Tillo's kerk.
(Buiten kataloog)

BEKNOPTE GESCHIEDENIS VAN DE GILDE
1615-1965.

INLEIDING

Dit historisch overzicht van de gilde der Bosseniers van de H. Barbara te Izegem werd opgesteld ter gelegenheid van de 350ste verjaring van de herinrichting. Bij gebrek aan voldoende bronnenmateriaal betreft het hier alleen een schets van een geschiedenis in het kader van het Vlaamse Gildeleven in het algemeen. De hedendaagse periode is het nauwkeurigst uitgewerkt omdat hiervoor het meest gegevens beschikbaar waren.

Volgende bronnen werden geraadpleegd :

1. Het gildeboek van 1615 tot 1818.
2. Het gildeboek van 1818 tot heden.
3. Het *Prysbouck* van 1802.
4. Een register met enkele verslagen uit de jaren 1870 tot 1880.
5. Enkele aanplakbiljetten van prijskampen.

Enkele andere verwijzingen staan in de tekst zelf vermeld.

Wij danken Ere-Conservator J. De Smet voor zijn medewerking bij de synthese van het oudste gildeboek.

Een biezonder woord van dank aan de Algemene Rijksarchivaris E. Sabbe die voor de uitgave zorgde.

Tenslotte wezen in onze dankbetuiging ook betrokken de heren E. Warlop, dienstdoend conservator en S. Kemp, President van de gilde met zijn confraters voor de hulp die zij ons bij de opzoekingen boden.

Augustus 1965

LIC. L. BILLIOUW
INSP. R. VERHOLLE.

DE BOSSENIERS VORMEN EEN EIGEN GILDE OFTE BROEDERSCHAP

Het woord *gilde*, van het germaanse *geldan* afkomstig, verwijst in zijn oorspronkelijke betekenis naar een gemeenschap van mensen met een gezamenlijk streven. Zuiver godsdienstig geïnspireerd, heeft de betekenis zich in de middeleeuwen verruimd zonder dat het religieuze karakter verloren ging. Deze periode immers was zeer godsdienstig ingesteld. Het hele gemeenschapsleven in al zijn uitingen draagt er overduidelijk de sporen van.

De plaatselijk, domaniale ruileconomie van een gesloten maatschappij moest vanaf de tiende eeuw geleidelijk plaats maken voor het internationaal handelsverkeer op grote schaal. Aanvankelijk gebeurde dit vooral te lande op de jaarmarkten, later ook ter zee tot buiten de oude westerse samenleving. Een nieuwe maatschappelijke groep, de kooplui verenigde zich in een *gilde* onder leiding van een *deken*. Ze liggen aan de basis van de stedelijke kernen die de uitgesproken landelijke samenleving verdringen. In de twaalfde en dertiende eeuw ontstonden bloeiende steden met eigen vrijheden, voorrechten en organisaties.

Met de groei van de stadsbevolking gingen ook de verschillende ambachtslui zich verenigen volgens het uitgeoefend beroep. Deze Broederschappen braken het monopolie van de handelaars. Oorspronkelijk met zuiver godsdienstige caritatieve inslag verruimden zij hun bevoegdheden en werden zelfstandige gilden met politieke invloed. Ze vereerden hun beschermheilige in hun kerk of voor een biezonder altaar. Economisch en sociaal vormden ze een eigen groep in de maatschappij. Tenslotte leverden zij ook een keurtroep van *gildestrijders* die de stad tegen vijandelijke aanvallen, roofovervallen of rampen moesten beschermen en verdedigen. De stad bracht aldus een gemeentelijke militie of burgerwacht op de been in een periode waarin de bevolking zelf voor haar verdediging moest instaan.

Een georganiseerde politiemacht onder centraal gezag van vorst of graaf bestond niet, een ge oefend leger al evenmin. Vandaar ook de sterk particularistisch gerichte gemeenschap versnipperd in verschillende steden of gemeenten. De gilden waren echte broederschappen met onderlinge hulp en medeleven in vreugde en rouw. Ze hielpen de bejaarden en zieken. Huwelijk of begrafenis werden in gezamenlijke familie meegeleefd. De *gildeleden* stapten op in processie of stoeten en hielden jaarlijks een feestelijk *gildemaal*.

Naast grote versterkte steden ontstonden ook de minder beschermde plattelandsgemeenten. Rond de kerktoren schaarden zich verschillende kernen. Deze buurtschappen

Vaandel 1908. (cat. nr. 5)

stichtten eveneens een militie die beschikte over toelagen, eigen lokaal met schietplein en vaandel zoals in de steden. Die plaatselijke militiekorpsen moesten zich oefenen en vormden volgens het gebruikte wapen zovele schuttersgroepen. Ze hadden als taak met *hant-voet- of kruisboog* en later met de *busse* de vijand te *resisteren ende keeren* of zoals de naam het zelf zegt de gemeenschap te be-SCHUTTEN.

Doelstock ofte busse wel voorzien van lont, pour ofte cruyt en loot was het wapen van de St. Barbaragildebroeders.

Het buskruit, een chinese uitvinding was een mengsel van houtskool, salpeter en zwavel, alleen voor vuurwerk gebruikt. Het was een zwart korrelige stof slechts in de negentiende eeuw verder ontleed en gezuiverd. Het gebruik ervan als middel om projectielen uit te stoten bracht een totale ommekeer in de menselijke samenleving. In de krijgskunde werd het van doorslaggevend belang voor de vorstelijke macht. Voor het eerst is de aanwending ervan bekend tijdens de honderdjarige oorlog bij de slag van Crécy (1346) door de Engelsen. Aan de kolonisten bewees het eveneens grote diensten. Alleen reeds bij het zien van die vuurspuwende goden sloegen de inboorlingen op de vlucht. Bij ruimere verspreiding werd het ook voor de plaatselijke verdediging ingevoerd.

In de loop van de veertiende eeuw werden de eerste vuurwapens met enige trefzekerheid zoals karabijnen, kanonnen en pistolen vervaardigd. Omstreeks 1450 wordt de *Hantbusse* of *Lootbusse* (vgl. Bossenier) in gebruik genomen. Dit is dan ook de vroegste datum voor het ontstaan van gilden die dergelijk wapen hanteerden. Het komt in lengte ongeveer overeen met het huidige geweer en weegt ongeveer twintig kg. Het bestaat uit een smeedijzeren schietbuis achteraan gesloten en eindigend in een lange steel die op de schouders rust. De ontsteking gebeurt door een gloeiend ijzeren staafje. Buskruit en kogel(lood) worden vooraan aangestampd. Een eerste verbetering was de haan, waarin een stuk brandende lont geklemd werd. (knipbus) De buis heeft een ijzeren steun, haak genoemd. Hij steunt tegen de buitenkant van de muur of schietgat om de terugstoot op te vangen (haakbus). De ijzeren steel wordt later vervangen door een kolf die tegen de borst of schouders steunt en de functie van de haak overneemt. Andere verbeteringen zijn het aanbrengen van een trekrichting en een pan voor de ontsteking, die met buskruit werd gevuld. In de zestiende eeuw wordt een vuursteen als ontsteker in plaats van een lont gebruikt. Geleidelijk aan werden steeds nieuwe verbeteringen in techniek en vorm gelanceerd om tot een grote handelbaarheid en vooral een grotere trefzekerheid te komen. Luik stond reeds in de zestiende eeuw bekend voor zijn wapenindustrie en vooral zijn *hantbusse*.

Het gildeleven zelf nu kende in de loop van de eeuwen een geleidelijke afwijking van zijn oorspronkelijke instelling. Volgens een bewaard octrooi uit 1601, verleend door de Aartshertogen Albrecht en Isabella kreeg de *busgulde* van Mol een drievoudige opdracht. Vooreerst moet de Gilde de vorst helpen bij een oorlog :

Soo wanneer t'selve ten tyde van oyrloghe oft andere inconuenienten oirboir ende van noode soude mogen wesen...

Ter plaatse moet de openbare orde en rust verzekerd worden :

togens alle schelmen ende quaetdoenders, die by nachte ende ontijde... (rond) lopen ende goeden lantluyden overlasten aen heure personen ende goeden...

Opvallend echter is wel dat de klemtoon vooral op vermaak en oefening wordt gelegd :

... de voerschreven bruederschap ende de voerschreven ordinantie tendeert nergens toe dan om alle vrintschap ende lieffde te onderhouden...

Deze laatste doelstelling verwijst duidelijk naar een verschuiving waarbij de schuttersgilden meer en meer van hun betekenis verloren om tenslotte tot een plaatselijke ontspanningsvereniging te vervallen. Die evolutie heeft haar historische verklaring.

De zelfstandige positie van de steden werde steeds meer bedreigd door de alleenheerschappij van de vorst. Deze trachtte de feodale machtsversnippering uit te schakelen en één koninkrijk te vestigen. De macht van de plaatselijke grote heren, graven of hertogen werd aangetast. Graafschappen en hertogdommen werden verenigd of ingepalmd. De vroegere machtige vasallen werden ondergeschikten van de koning. Het particularisme werkte deze machtsgreep sterk tegen. De stedelijke militietroepen bleken niet langer meer een betrouwbare steun. Integendeel, vele grote steden kwamen in opstand.

Ook de Vlaamse gewesten ontsnapten niet aan de greep van een hogere vorstelijke macht. Onder Filips de Goede, *Conditor Belgii*, werden de zuidelijke Nederlanden verenigd. De adellijke heren werden in de Orde van het Gulden Vlies opgenomen, een hoge onderscheiding weliswaar maar waaraan geen enkele reële macht verbonden was.

Karel V zou de eenmaking van de zeventien Provinciën voltooiën en door de Pragmatieke Sanctie van 1547 officieel bekrachtigen.

Dergelijke machtsuitbreiding vergde een degelijk uitgerust, gedrild en betrouwbaar leger in blijvende dienst. De Boergondische hertogen hebben een eerste poging in

Groep, Koningschiëting 1965.
(Buiten kataloog)

die zin ondernomen. Karel de Stoute in zijn expansiepogingen om een Boergondisch koninkrijk tot stand te brengen richtte in 1471 een staand leger op met een stevige artilleriekern. De Franse koning Karel VII had dit reeds in 1445 verwezenlijkt. De vorst was ook de enige die zich zo'n dure krijgsmacht kon veroorloven. Hierbij zagen de gemeentelijke militiekernen zich onmiddellijk in de schaduw gesteld. De plaatselijke belangen die zij verdedigden beantwoordden niet langer aan de idee van de centrale macht. Al te vaak was hun onbetrouwbaarheid bewezen bij opstanden van grote steden als Brugge, Gent, Dinant en de *Cité Ardente*...

Voor de zestiende eeuw is bepalend geweest voor het lot van de gilden. De regering van Keizer Karel, de keizer te paard, was nagenoeg één oorlog ter verdediging van de ruime erflanden van Oostenrijk, Nederlanden en Spanje. Daarbij kwamen nog de hervormers vooral de Duitse protestanten in opstand. De keizer moest grote huurlegers onderhouden. De regering van Filips II die zijn vader in 1555 opvolgde, was voor de Nederlanden biezonder rampzalig. De koning met spaanse ziel kon geen begrip opbrengen voor de plaatselijke mentaliteit en toestand. Door zijn onbegrip, en koppigheid zou hij de scheiding van onze gebieden bewerken. De bloedige vervolging van de ketterijen door de inquisitie, de economische en sociale ellende gaven aanleiding tot een algemene opstand tegen het spaanse bewind.

Vrijbuiters, afgedankte huurlingen zonder bestaan, schuimden de streek af. De woelingen braken pas voor goed door in 1566, het jaar van de beruchte beeldenstorm. Kalvenisten opgeruid door predikanten plunderden vele kerken ook deze van Izegem, en stichtten brand. Het is de tijd van de Geuzen. In die tijd blijken die gilden wel plaatselijk een rol te hebben gespeeld bij de verdediging tegen de overvallen. Dit is althans bij de Bosseniers van Kortrijk zo. In de stadsrekening van 1565-1566 staan kannen wijn genoteerd voor *den dekene, coninc, hoofdmannen van de gilde St. Barnabe, houdende de wake binnen de stede*.

Deze verdediging had echter weinig belang voor de vorst daar ze bepaald was door de gezindheid van de bevolking t.o.v. het optreden van de overheid. Alva, Requesens en Farnese brachten, om het tij te doen keren, sterke legers op de been, hoofdzakelijk in Spanje gerecrueteerd. Met de zwakke en vaak onbetrouwbare Gildehulp konden ze niets aanvangen.

Na een harde strijd onder leiding van de noordelijke provinciën trad een zekere rust in onder de Aartshertogen (1598-1621). Het twaalfjarig bestand (1609-1621) werd gesloten. Het hevigste van de strijd tegen Spanje was voorbij. Vele gilden zullen zich na de moeilijke jaren herpakken of herinrichten met officiële goedkeuring. Hierbij wordt van overheidswege één nieuwe eed van getrouwheid aan

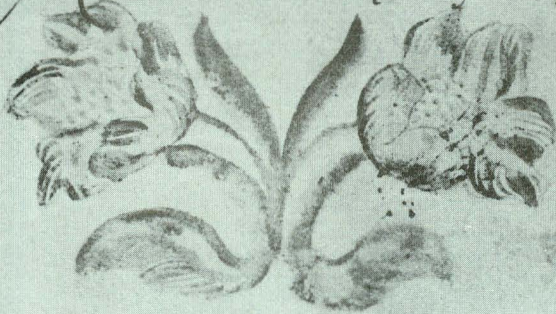

It is de ordonnantie

die Anthonius Douckaert in desen tyt Hoogh-bailiu
van syne Ex.^e mijn Heere den Graue van Iseghem
Enclighem met zijne toebehoeten sijnen Dierē
ende Nē.^e S.^e he honden wilt hebben Ende dat
alle Guldebroeders op elck artijckel hier
naer volghende sijnen Eedt doets Zullen
Commende Ende Gulde Wandē Vossē o fē
Deels tock hier in Iseghem hebbende voor patronē
Nē.^e Sintē Barbara.

Welcke Gulde on Broederde Schap met dē
voor gades Eronbeid, soo god voldeet ende vlayd
was datter niemanden van Gulde en Iseghem
vlaenderde day Enclig Guldebroeder, dat oyt dōcken
naes Commen, Edele, ende Verckerē, ende
Ghodes wooren, vande d' d' d' Gulde, Ende dat
tot Confirmatiē Wandē door gaonde, Ende de
grot hunderde Gulde.

clum den xxxij. mei 1615.

het katholiek geloof geëist. Daarom dagtekenen vele reglementen en herinrichtingen van gilden uit die tijd. Dit is ook voor de schutters van Izegem het geval. Nochtans gaat de maatschappelijke taak verloren. *De busse* wordt alleen nog als ontspanningsoefening bovengehaald. Grote vorsten onderhouden een staand, gedrild leger en willen het gevaar tot oproer door gewapende gildekorpse zoveel mogelijk bezweren.

Deze verenigingen werden meer en meer paradeinstellingen en folkloristische groepen die kermis of processie opluisterden en prijsskampen hielden. Deze traditie is nog het gaafst bewaard bij de vele Limburgse gilden. Schuttersfeesten, plaatselijk en regionaal worden bij de bevolking opgevat en door de gehele gemeenschap meegevierd. In de geschiedenis van de stad Kortrijk (F. DE POTTER) staan dergelijke feesten vermeld voor de jaren 1512-1558-1597 te Oudenaarde, in 1563 te Nieuwpoort, in 1621 te Ieper, in 1612 en 1653 te Menen. In 1572 werd een provinciale schieting te Kortrijk georganiseerd waar o.a. volgende gilden aanwezig waren : Roeselare, Marke, Gullegem, Lendeledede, Bissegem, Hulste, Harelbeke, Lauwe en ook Izegem. Hieruit kan men best vaststellen dat het schieten met de *busse* intens in de streek werd beoefend.

Tijdens de Franse revolutie zagen de gilden zich sterk in hun bestaan bedreigd. De wet van 28 april schafte alle gilden af. Alle bezittingen moesten in handen van de staat overgaan. Dit was ook gebeurd in Engeland in de 16de eeuw. Vele gildebroeders wisten echter hun bezit te verbergen. Toen het Franse Bestuur rustiger en stabiel werd onder Napoleon, kregen ze opnieuw bestaansrecht, zodat we hier eigenlijk alleen van een tijdelijke opschorting kunnen spreken, en niet van herinrichting. Ook tijdens de twee wereldoorlogen zouden we dergelijke onderbreking krijgen.

Over de vroegste geschiedenis van de Izegemse Bosseniers zijn geen bronnen bekend. We kunnen deze gilde alleen in het algemeen overzicht situeren. De eerste bosseniersgilden moeten ontstaan zijn vanaf de tweede helft van de vijftiende eeuw, in de Boergondische tijd. Dan kwam de *hantbusse* vrijwel algemeen in gebruik als eerste wapen met enige nauwkeurigheid. Een preciese stichtingsdatum wordt nergens vermeld. Wel is het gildeboek bewaard, bijgehouden sedert de herinrichting in 1615. Dit is de periode van het wapenbestand na het hoogtepunt van de strijd tegen Filips II. De gilde heeft deze moeilijkheden blijkbaar niet overleefd, althans volgens de ordonnantie van 23 mei 1615 :

Dit is de ordonnantie die Anthonius Bouckaert in desen tijt Hooghbailliu van sijne Excellentie mijn Heere den Grave van Iseghem en Emelghem met zijne toebehoorten zijnen Heere ende Meestere ghehouden wilt hebben ende dat alle Guldebroeders op elck artyckel hiernach volghende kunnen Eedt doen sullen commende in de

Vaandel 1680. (cat. nr. 4)

Gulde van de Bosse ofte Doelstock hier in Iseghem hebbende voor patrones mevrouwe sinte Barbara,

*Welcke Gulde ofte Broederschap met de voorgaende Troubelen soo ghedeso-
leert ende verlaten was datter niemanden van de selve en leefden in Vlaende-
ren den Eenen Guldebroeder dat op 't adveu (=bekentenis) van Coninck, Deken
ende Bereckers (=bestuursleden) ende Gheswoorne (=schatbewaarder en schrij-
ver) vande selve Gulde ende dat tot confirmatie vande voorgaende ende ghe-
costumeerde (=met wettelijke bepalingen) Gulde.*

Actum den XXIIJe mey 1615.

De graaf in de tekst vermeld is een afstammeling van het adellijke geslacht der Vilain 's. Omstreeks 1360 was de heerlijkheid Izegem in het bezit gekomen van het geslacht van Stavele. Margaretha, dochter en erfgename van Roger van Heule, heer van Izegem, Emelgem en Gullegem huwde toen met Willem van Stavele, burggraaf van Veurne en Heer van Stavele en Dottenijs. Margaretha van Stavele, een latere afstammeling huwde in 1525 met Adrien Vilain. Hun zoon Maximiliaan werd de eerste heer van Izegem uit het geslacht Vilain XIII van Gent. Filips II verhief in 1582 de heerlijkheid Izegem tot graafschap waarvan Maximiliaan meteen de eerste graaf werd. In het jaar van de heropricting van de Gilde is zijn zoon Jacob-Filips hem reeds opgevolgd. Toen later hun voortdurend aangroeiend bezit hoofdzakelijk in Frankrijk gelegen was, verbleven de Vilain's meestal aldaar en werden tenslotte Franse Prinsen met de titel van *Prince d'Iseghem maréchal et père de France*. Deze prinselijke titel werd door de Franse zonnekoning Lodewijk XIV aan Jan-Alfons in 1678 geschonken. In dit jaar eindigde de Hollandse oorlog met de vrede van Nijmegen. De franse koning kon opnieuw Vlaams grondgebied inpalmen. Om de Vlaamse adel gunstig te stemmen bedacht hij meerdere van deze adellijke heren met de prinselijke titel. De prinselijke kroon die op de vlag van 1680 afgebeeld staat vindt wellicht hier haar verklaring. In verband met de koningschieting vermeldt het verslag Lafaut van 1896 Het volgende : *De here van Iseghem Vilain XIII en zijn opvolgers tot in 1789 behielden het recht de schietingen bij te wonen, en, als hij hiertoe belet was, iemand af te veerdigen, om hem te vervangen; deze droeg de naam van commissaris die verschillende akten van koningschietingen mede ondertekent.* Ook de kleuren van hun wapenschild zwart en rood kwamen op de gildevlag voor.

Ordonnantie van hoger hand hetzij van vorst of gouverneur bij verschillende gilden bewaard, zijn totnogtoe bij de Izegemse Gilde niet bekend. Het is echter hoogst waarschijnlijk dat dergelijke officiële goedkeuring werd gegeven vooral omwille van het tijdstip van de herinrichting. In aansluiting bij de hoge bescherming dient ook vermeld het kenteken van het Gulden Vlies, boergondisch kruis

Groepfoto ontvangst op het stadhuis 1956.

(Buiten kataloog)

met vuurslag, op een halsketting en vlag. Dit eremerk verwijst naar het lidmaatschap van deze hooggewaardeerde orde. Inderdaad, onder de leden noteren we Filips Lamoraal van Gent Graaf van Isenghien (C. 1587-1631) en Filips Balthasar van Gent, genaamd Vilain XIII (1617-1680) respectievelijk zoon en kleinzoon van Jacob Filips. Of het ook een aanwijzing voor de tijd van het ontstaan van de vereniging is kunnen we ons slechts afvragen. In elk geval kan de Gilde bogen op enkele eervolle titels waaronder tenslotte de koninklijke bescherming de bekooning zou worden.

* * *

*ELKE GILDEBROEDER ZAL ZWEREN
«GODE ... EN SINTE BARBARA ... GHETROUWE ... TE ZIJN.*

Als Gilde in de middeleeuwen ontstaan kreeg ook deze vereniging een beschermheilige. Voor de meeste bosseniers is dit de heilige Barbara : *Eerst ende alvooren dat elck Guldebrouwer sweeren sal gode van hemelryck mevrouwe sinte barbara vriendinne Godts thouden voor Patronesse van dese Gulde...* (1615, art. 1).

Deze Heilige uit de eerste tijden van het Christendom stierf in 237 als martelares in Nicodemie (Klein Azië) onder de regering van keizer Maximianus I. Volgens de legende werd ze door haar vader omwille van haar bekering onthoofd in de toren van het kasteel. Bij deze moord werd hijzelf getroffen door een felle bliksemflits. De roeden waarmee ze vooraf geseld werd veranderden in pluimen. Aldus werd ze de patrones van de kanonniërs, busseniërs, wapensmeden en allen die met geschut te maken hebben. Dit houdt verband met de inslaande donder en bliksem te vergelijken met het gebulder van het geschut en de bliksem van het vuurwerk en de ontploffing. In het spaanse leger werd ze patrones van de artilleristen en zo verspreidde de verering zich verder over Europa. Vanaf de 15e eeuw geraakte ze in onze streken zeer bekend. Veelvuldig zijn de afbeeldingen in laat-gotiek en barok. Jan van Eyck geeft een van de bekendste voorstellingen. Te Izegem kreeg de heilige haar eigen altaar en relikwie. Ze werd ook aanroepen tegen de plotselinge dood. In 1680 werd het vaandel van de Gilde met haar afbeelding gewijd in de kerk door Jacobus

de Poorter, kapelaan van Izegem. Ook in de andere vlaggen van 1908 en de huidige is haar beeltenis opgenomen. Het beeld van de heilige werd steeds meegedragen in de processie. 3 beelden zijn nog bewaard. Twee dateren uit 16de en 18de eeuw. In een ervan is een opening voor de relikwie voorzien. *Den Eerwaarde Heer Lust, confreer der Gilde heeft met het inzicht de godsvruchtigheid tot de heilige barbara te zien aangroeien aan de gilde haar relikwie bezorgd in 1726.* In 1863 op het feest van de patrones werd een inschrijving geopend om een nieuw beeld te laten maken. Alois Clarysse lid van de maatschappij en bekroond student bij de Academie van beeldhouwkunde te Antwerpen, werd met de opdracht belast. Op 15 mei 1874 werd het beeld voor de eerste maal in de processie gedragen. In de Algemene vergadering van zondag 7 december 1958 werd er eenparig besloten een bijdrage te betalen voor een brandglas in de dekenale kerk van St. Tillo. Het werd geplaatst op 1 oktober 1959. Ook hier staat de heilige afgebeeld met de bekende attributen van toren en pluim.

Vanaf 1884 wordt in de inschrijvingsformule de bescherming van de heilige opgenomen. De nieuwe leden worden aanvaard als lid van de gilde *ingericht onder de bescherming der heilige maagd en martelaresse Barbara, om door hare voorspraak van eene onvoorziene dood bevrijd te wezen.*

Het godsdienstig karakter van de vereniging is verder af te leiden uit de statuten. Als gelovige verbindt elk lid zich op straf van boete tot de plichten die hieraan verbonden zijn. Ieder lid zweert trouw aan God en de heilige Barbara (1615, art.I). Daarop wordt hij tot lid gedoopt onder het vaandel van de Gilde door de koning of voorzitter (1851, art.14.)

De vrouwspersonnen die zulks begeren worden van de doping ontslagen (1851, art. 14).

In zijn gedrag en uitlatingen zal elke Gildebroeder een voorbeeld zijn van zedelijk Godsdienstig leven : *Alle Guldebroeders sullen Hun wachten te spreken Eenighe Vilainie ofte confusighe woorden in de vergaderinghen binnen den Hove oft int passeren Guldeuwys oft Gheselleuwys op de boete van zulck by condemnatie, onderhout dit.* (1615, art.17).

Volgende personen worden niet aanvaard of uitgesloten :

- 1e *Alle personen die door geboorte of door afzwering, geen deel maken van de Roomsche-Katholieke Kerk.*
- 2e *Alle personen die deel maken van geheime of gekende vergaderingen, die voor doel hebben, 't zij rechtstreeks of zijdelings het vervolgen van de Roomsche-Katholieke Kerk...*

3e *Alle personen die weigeren zich te onderwerpen aan 's lands wetten, voor zooveel dezelve niet strijdig zijn met de leering der Roomsche-Katholieke Kerk.*

4e *Alle personen die door gelijk welke rechtbanken, veroordeeld zijn voor een onteerend misdrijf zooals dieftent, bloedige gevechten...*

5e *Alle personen, opentlijk gekend als zijnde van een ongodsdienstig of zedeloos gedrag... (1877, art. 14).*

Ook voor de begrafenis van confraters, zijn biezondere schikkingen voorzien. Ieder lid van de gilde moet bij zijn inschrijving tekenen voor zijn doodsschuld. Hierbij betaalt hij een zekere hoeveelheid was voor het beeld van de patrones en een traktatie voor de gildeleden die de dienst bijwonen :

... Is hier by de ghemeyne guldebroeders gheaccordeert dat Elcken commende in dese gulde sal gheven tot proffytte vande selve tsynder Dootschuldt soo vele alst hem believen sal, dies zullen ghehouden zyn alle de guldebroeders met het Doode Lichaem te gaene ter kercken ende 't selve te draghen als guldebroeders ende misse te hoorne, welke Dootschuldt sal gheindt syn naer syn doot als naer Rechte... (1615, art. 14).

De gewoonten verschillen van persoon tot persoon. Meestal is dit een hoeveelheid was, een ton bier met hesp en brood. Zo bedraagt de doodsschuld van Joannes Baptiste Couckuyt ingeschreven op 29 mei 1754 :

... twee ponden wit was voor het Beeld van de H. Maeght ende martelaresse Barbara alsmede eene tonne goedt Bier ... met eene berookte hespe wegende omtrent twintig ponden en Brood naar advanante...

Soms bedroeg de doodsschuld meer of werd achteraf vermeerderd.

Keizer Jan Baptiste Terriere schrijft op 3 oogst 1783 een doodsschuld in van :

ter dispositie van d'hoofden deser (gilde) tot twee tonnen groot bier ende twee hespen van ieder omtrent achthien ponden ... met broodt naar advanante voor de confreres deser gilde ende daerenboven een tonne bier ende een hespe van achthiene ponden ten minsten swaer voor de confreressen deser gilde ende drye ponden wit wasch voor het beeldt...

Op 8 augustus 1783 belooft Joncker Joseph Althane Sybert... *... drie pistolen wisselgeld boven twee ponden wit wasch ende een vierendeel poer met acht ballen aen jeder frequenterende confraeter, ende aen de hoofden deser gilde het Dobbele te weten een alf pond ende seshien Ballen thunder Exercitie...*

Op 8 september 1789 vermeerderde Franciscus Lameitere zijn doodsschuld met *... twee tonnen groot bier in banden voor dat den tanboer en fyfelaere hem souden helpen begraven in plesier in platse van in droufheyte...*

In het tweede gildboek dat aanvangt in 1818 is de gebruikelijke verbintenis ... *te zullen geven één pond wit was om te branden op het altaar der H. Barbara, alsook ééne ton bier ter beschikking van de leden die hunne begraaving bijgewoond hebben.*

In zijn jaarverslag van 1878 wijst J. Lafaut op het aloude gebruik waarbij het bier in ... *kannen of stoopen afgetapt en aan de tegenwoordige confreers rondgeschonken werd.* Sedert het reglement van 1851, art. 12 werd het bijwonen van de begrafenis niet meer verplichtend.

Van 1857 gaf men aan elke aanwezige een zelfde aantal kannen bier volgens het bedrag van de doodschuld.

In 1865 besloot het bestuur binnen de veertien dagen na het overlijden een H.Mis te laten opdragen als men tenminste één ton bier had geschonken. Vanaf 1876 gebeurde dit voor alle leden zonder onderscheid.

In 1878 werd de doodschuld als volgt bepaald :

Een ton bier : 5 bierkaarten (1 vobr en 4 na de dienst)

Een halve ton bier : 4 bierkaarten (1 vobr en 3 na)

Geen doodschuld : 2 bierkaarten (1 vobr en 1 na of allebei na).

De grote processiedagen en het feest van de Heilige Barbara vormen de hoofdgebeurtenissen, bij de religieuze activiteiten van de gilde.

... in ghelycken soo is elck Guldebroeder ghehouden te commen op den h. Sacramentsdagh ende onse Lieve vrouwen dagh helf Ougst bij Coninck Deken ende Bereckers omme mede inde processie te gaene ende eere te doeme het H.Sacrament ende onse Lieve vrouwe op de boete van 10 sch. par. ten waere noodt ende betoogh soot behoort. (1615, Art.4.)

Op deze processiedagen verzamelen de leden in het hof en begeven zich in stoet met slaande trommel en ontrold vaandel naar de Kerk voor de plechtige Hoogmis. Daarop volgt de optocht in de processie met het beeld en de relikwie van de patrones. Op vele plaatsen was het gebruikelijk dat de bussen worden afgevuurd bij de zegening. In de namiddag vindt er een kosteloze schieting plaats.

Het feest van de H. Barbara op 4 december, is de hoogdag van het gildejaar. Ook dan trekt men in stoet naar de kerk voor de plechtige hoogmis ter intentie van de gilde.

... Item Elcken Guldebroeder wert oock ghehouden op den Dagh van St. Barbara inde Kercke te commen voor den noen als waere voor den autae vanden vriendinne Godts St. Barbara een singhende Misse doen sal ende die te hooren, ende so wie daarvan in Ghebreke waere op de Boete van 20 sch. par. noot zynde uitgheleyt ende dat te betooghen. Alsoo het behoort. (1615, art. 5).

Binnenzicht aan ingang van schietlokaal.

(Buiten kataloog)

Naar aloude gewoonte wordt een feestmaal aangeboden : ... *is ook gheordonneert dat alle Guldebroeders op den dagh dat men den Gaey schieten sal ende op Ste. Barbara en dagh sal ghehouden zyn ter maeltyt te comen...*(1615, art. 10).

Daarop volgt in de namiddag in kosteloze prijskamp.

De hele dag brandt in het bossenhof voor het beeld van de patrones het was (1877, art. 33) hetgeen gebruikelijk is bij elke schieting.

Ook nu nog is deze dag een hoogtepunt in het schuttersjaar. Optocht, Hoogmis, feestmaal en kosteloze prijskamp staan nog steeds op het programma.

* * *

DE SCHUTTERSILDE : «OP DE PERSE ENDE IN DE BOMME».

Al had de gilde wel enigszins het karakter van een godsdienstig genootschap, toch valt het niet te betwijfelen dat de toetredende confraters haar in de eerste plaats zullen beschouwd hebben, althans na de heroprichting in 1615, als een ontspanningsvereniging, een schuttersgilde, waarin zij hun liefhebberij voor het schieten met vuurwapens konden voldoen.

Dit schieten met de karabijn is steeds het bijzonderste doel van de gilde geweest en dit wordt meerdere malen uitdrukkelijk verklaard, zo o.m. in het reglement van 1851, art. 9 : «*Het instituut van onze lofweerdige maatschappij bestaat in het uytoefenen van het veurgeschut met de carabijn of den doelstok, die altijd moet predomineren boven al de andere spelen, die in de sociteyt zouden kunnen verigt worden.*» De karabijn is steeds het wapen geweest dat in de gilde gahanteerd werd. In zijn historische nota, bestemd

om aan de Koning overgemaakt te worden bij het aanvragen van de titel van Koninklijke Maatschappij, schrijft Jules Lafaut in 1896 : *On a toujours employé la carabine, car sur les fragments du drapeau de 1615 nous voyons encore deux carabines, posées en sautoir, une petite cible, bordée de rouge, brochant sur le tout.*

Tussen het schieten van 1615 met de *busse*, en het hanteren in 1965 van de precisie-karabijn ligt echter een hele evolutie. Toch werden in de Gilde nog het merendeel der oude voorschriften en reglementen terzake in ere gehouden, ook al dateren die van 1615.

DE GAAIDAGEN EN DE KONINGSCHIETING.

Item soo is gheordonneert dat elck guldebroeder ghehouden zal zijn op elck dag dat men de gaey schieten zal commen by den Bailliu... omme alsoo met de guldebroeders t'samen ter kerke te gaene ende van daer naer de plaetse daermen den gaey schieten zal, ider met synen doelstock ofte busse wel voorsien van lonten, pour oft cruijt ende loot..., zo luidt het in art. 3 van het reglement van 1615.

Bedoelde gaaidagen zijn de zondag, maandag en dinsdag vobr O.H. Hemelvaart en deze feestdag zelf, die ingesteld zijn om de leden te herinneren aan de heroprichting van de Gilde op 23 mei 1615. Naar oud gebruik trekt men 's zondags stoetsgewijze en *met slaande trom en ontrolde vane* (Regl. 1877) naar de kerk om er de hoogmis bij te wonen. In de loop van de dag heeft de koningschieting aan de pers plaats en de herkiezing van het bestuur. De maandag (in 1851 de dinsdag) wordt een mis gecelebreerd voor de overleden confreres en confreressen en daarna volgt de doelschieting of *schietinghe in de bomme*. Volgens het reglement van 1871 moest er 's zondags koningschieting zijn *op de perse*, indien zij heropgericht was, want op dit tijdstip was zij omgewaaid, en de maandag moest de schieting voor de doelkoning plaats hebben. In feite heeft sedert het verdwijnen van de perse of vogelmast de koningschieting uitsluitend plaats gehad *in de bomme* en dan nog wel 's zondags. De maandag namiddag had dan de prijsschieting plaats voor de prijs geschonken door de koning. Volgens het reglement van 1877 moest de schieting aangekondigd worden door de trosselaar. Op O.H.Hemelvaart trad dan de traditionele prijsbolling voor de confreressen plaats.

Wie de koningsvogel afschiet, nu het dichtst het staakdoelwit treft, is koning. *Item soo wie den gaey afschieten zal wort ghehouden voor coninck ende dien dagh sijne maeltijt quitte hebben...*(1615, Art.8). Onmiddellijk na de schieting

wordt de nieuwe koning door de aftredende het halssnoer of koningsketting omgehangen en stoetsgewijze wordt hij naar het gildelokaal geleid.

Gedurende een niet nauwkeurig te bepalen periode had de koningschieting enkel om de drie jaren plaats. Het reglement van 1851, art.10, zegt : *Alle drie jaren zal den vogel van eere, gezeyd den koningsvogel, op de perse geschoten worden.* Doch reeds voordien moet dit gebruikelijk geweest zijn, want Martinus Vanhaverbeke was koning van 1826 tot en met 1831 en 1834 tot en met 1841 en werd pas in dit laatste jaar uitgeroepen tot keizer, hetgeen er op wijst dat het koningschap telkens liep over een periode van drie jaar. De laatste koningschieting op de perse had plaats in 1856. Toen is de vogelmast omgewaaid en nooit meer heropgericht.

Uit de gildeboeken kunnen de volgende koningen nog geciteerd worden :

1682	Rogier Morel
1686	Louis Strobbe
1688	Joos de Coene
1695	Em. Amerlynck
1696	Joos de Coene
1698	Joannes Amerlynck
1703	Guillaume Terriere
1713	Joannes Verhulst
1714	Hilarius Marchelier
1716	Pieter van Oost
1719	id.
1722	Christiaen de Coene
1723	Christiaen Strobbe
1724	Pieter François Werbrouck
1725	Jacques Clement
1727	Pieter van Oost (zoon)
1730	Frans Ingnatius Strobbe
1732	Pieter van Oost (zoon)
1734	Corneille van Oost
1738	Joannes Van Compernelle
1739	id.
1741	Gaspar Maes
1743	Francis Wallaey filius Joos
1749	id.
1750	id. - wordt keizer
	François Claerhout - koning

- 1751 Pieter Verbeke
1753 Notaris Pieter Frans Verheede
1755 Joannes Baptiste Renier
1760 Joannes Franciscus Ghellinck
1764 Cyprianus Larmuseau
1766 Joseph Merlin
1769 Jacobus Pennynckx
1770 Jan Baptiste van Daele
1773 Joseph Merlin
1775 Joannes Baptiste Terriere
1778 id.
1780 id. - wordt keizer
Johannes Valcke - koning
1788 G.F. Lecluyse
1790 Jacobus van Uutberghe
1802 J. Coucke
1809 Emmanuel Ronse - keizer
1811 J.B. Morel
1812 Eugenius Ronse
1816 P.A. Coucke
1817 J. Van Wassenhove
1818 F. R. Van Uutberghe
1819 id.
1820 J.J. Sabbe
1824 M. Lecoutere
1826 tot 1831 : Martinus Vanhaverbeke
1832 Petrus Vandommele
1834 tot 1841 : Martinus Vanhaverbeke - wordt keizer
Rosseel koning
1844 P.J. Boutens
1850 J.V. Van Overbeke
1851 Fr. Vandeputte
1853 F. Van Overbeke
1856 Rosseel Joseph

1923 Armand Strobbe
1924 Richard Clement
1925 Van Wijnsberghe Remy
1926 Jozef Vandommele

1927	Marcel Vandommele
1928	Jules Masschelein
1929	Michel Hauwe
1930	Georges Rosseel
1931	Michel Duyvejonck
1932	Eugeen Beernaert
1933	Joeef Werbrouck
1934	id.
1935	Marcel Vandommele
1936	Sylvère Kemp
1937	Sylvère Kemp
1938	Sylvère Kemp - wordt keizer Pierre Vandommele koning
1939	Marcel Clarysse
1940	Armand Strobbe
1946	Marcel Clarysse
1947	Henri Simoens
1948	Sylvère Kemp
1949	André Linsele
1950	Irène Verfaillie
1951	Armand Strobbe
1952	Willy Simoens
1953	Fabien Kemp
1954	Tillo Vandommele
1955	Raymond Werbrouck
1956	Willy Clarysse
1957	Leon Spriet
1958	Roger Lafaut
1959	André Billiet
1960	Jozef Rebry
1961	Lucien Roose
1962	Marcel Vandenberghe
1963	Jozef Rebry
1964	Georges Deforce
1965	Willy Vandemoortele

De gildebroeder, die zich drie jaar naeen of drie koningschietingen naeen tot koning schiet, wordt keizer en mag deze titel levenslang behouden : ... *ende die den gaey*

Vaandel 1965 (cat. nr. 6)

drijmael naergaens zal afschieten, te weten in elck jaer eens, zal gehouden sijn voor keyser ende ghebeneficieert worden naer rechten ende usantie van andre gulden (1615 - Art. 8). In het reglement van 1851, art. 10, worden deze rechten als volgt bepaald : Den keyzer benevens den koning, wanneer eene algemeene stemming plaats heeft, zullen het recht hebben ieder van hun twee stemmen te geven.

Sedert haar heroprichting in 1615 heeft de gilde vijf keizers gekend :

- 10 mei 1750 : Francis Wallaey
- 28 mei 1780 : Jan-Baptiste Terriere, heere van der Helst of ter Elst, een achterleen van de graven van Izegem, waarvan de zetel het hof de Roode Poorte was, gelegen in de Kortrijkstraat en sedert enkele jaren verdwenen.
- 19 mei 1809 : Emmanuel Ronse
- 16 mei 1841 : Martinus Vanhaverbeke
- 23 mei 1938 : Silvère Kemp, Ontvanger van de gilde.

Vroeger moet de gilde een bijzondere halsketting voor de keizer in bezit gehad hebben, want in 1812 worden aan keizer Emmanuel Ronse geschonken *voor teeken van eere de drie silvere gedoorreerde gayen georneert met de keyserlijke croone ende het Gulde Vlis daer toe relatief*. Dezelfde eretekens worden in 1841 overhandigd aan keizer Martinus Vanhaverbeke, doch *den actuelle keyzer de gilde niet begeerende te bezwaeren, heeft zig geweerdig de keyserlijke waepen te doen maeken en de zelve in erfensse te behouden, die aan alle respectieve en waere confraters bekend is geworden...*

In de periode van 1719 tot 1780 werd aan de gildebroeder die tweemaal naeen koning was, de titel van *prince* gegeven. Dit is o.m. het geval met Pieter van Oost, vermeld als koning in 1718 en als prins in 1719, Francis Wallaey, koning in 1743 en prins in 1749, en tenslotte Jan-Baptiste Terriere. Hij werd koning op 28 mei 1775. Op 31 mei 1778 schoot hij opnieuw *den papegaey van eeren* en werd tot *prince* uitgeroepen.

Volgens het reglement van 1616, art. 12, kreeg de confrater, die tijdens de koningschieting het eerst de hoofdvogel geraakt doch niet volledig afgeschoten had, de titel van baljuw. *Item so wie den gaeij gheraecht ende er het eerste stuck daer af schieten zal, dien sal ghehouden sijn voor bailliu vande gulde ende sal op den dagh van de gaeyschietinghe quite zijne maeltijt hebben.* In de gildeboeken worden een viertal bajjuws vermeld. Zij schijnen ook deel uitgemaakt te hebben van de raad.

Waar de gaaiers of vogelmast van de gilde opgesteld stond, valt niet met nauwkeurigheid te bepalen. Naar alle waarschijnlijkheid moet dit al zeer vroeg geweest zijn op het terrein, waar zich thans het kasteel Ter Wallen bevindt, op de oostkant van de Kortrijkstraat. Immers een nota, bewaard in het archief van de gilde, verhaalt dat Everardus Obrecht, pastoor van Emelgem, overleed de 25 mei 1648, bij ongeluk getroffen door een kogel. De latere pastoor Isebrant zegt in het overlijdensregister : *«glande plumbea trajectus casualiter interiit A° 1648*. Volgens een in de gilde bewaarde overlevering is dit gebeurd op de Knok, hoek van Papestraat en Sint-Pietersstraat, alwaar hij komende uit de priesteragie of pastorij van Izegem een kogel gevangen heeft van de Bossiniers, die in de nabijheid in hun hof aan het schieten waren. In zijn historisch overzicht, dagtekenend van 1896, zegt Jules Lafaut dat sedert de laatste koningschieting op 27 mei 1856 de gaaiers omgewaaid is en niet meer opgericht werd omdat het schieten aldaar te gevaarlijk is voor de bewoners van de Kortrijkstraat en de Maandagmarkt.

In verband met de koningschieting en de gaaidagen kan nog aangehaald worden, dat bij ordonnantie van de heer de la Porte, rechter en afgevaardigde van de Franse Intendant Le Pelletier te Menen, in datum van 2 juli 1685, de uitbater van het Bossenhof, lokaal van de gilde, ontslagen wordt van de rechten op het bier dat door de gildebroeders zal verbruikt worden op de dag van de koningschieting (le jour qu'ils tireront l'oyseau) en de twee volgende dagen, alsmede op het feest van hun Patronen en de daaropvolgende dag.

DE VEERTIENDAAGSE PRIJSSCHIETING OF VALLEE.

Uit het reglement van 1615 blijkt dat van bij de aanvang niet alleen *op de perse* maar ook *in de bomme* of op de doelschijf geschoten werd. Daarvan getuigen de veiligheidsmaatregelen die in dit reglement voor dit laatste soort schieten voorzien waren :

Art. 27 : Niemandt en zal hem vervoorderen te sijne oft staene voor den doelbomme ofte pondeel als de schote geschoten is eer den knape de schote gestopt heeft ...

Art. 28 : Niemandt en sal loopen tusschen den doel en tusschen de schutters maer sal wachten het ophouden van schieten van die broers.....

Art. 30 : Niemandt en sal sijn waeter maecken met poerstamper ofte vier in sijn handt op de boete van een schellinck par.

Art. 24 : Niemand en sal vier anden hane steken oft legghen sonder belle teklyncken op de boete van ii sch. par. ende sal wederom klincken eer hij lossen

Groep koning en keizerschieting 1938.

(Buiten kataloog)

oft schieten sal op de ghelijcke boete van 2 sch.par.

Art. 25 : Niemand en sal spreken naer den clanck van de belle dat den schutter daer dore afleggen moeste syn poer ofte scheute op de boete van een oortien.

De schietoefeningen werden aanvankelijk gehouden in de weiden van het oud Kasteel, de vroegere verblijfplaats van de Heren van Izegem. Het is ongeveer de plaats waar zich nu het goederenstation bevindt.

Op de kaart van Sanderus wordt onder nummer 15 aangeduid *t'Hof van de Canoniers*, gelegen op een lang, smal eilandje in een verbreding van de zuidelijke arm van de Mandel (de latere Wal), naast en oost van de brug. Het hof wordt er voorgesteld door twee huisjes aan beide uiteinden van het eilandje, vermoedelijk het doelhuis en het vuurhuis, en een viertal zware palen, het geheel omgeven door bomen. Aan deze voorstelling moet waarschijnlijk niet te veel belang gehecht worden, aangezien *'t Hof van den Handboghe* en *'t Hof van den Cruysboghe*, die beide in de onmiddellijke nabijheid gelegen zijn, op dezelfde manier voorgesteld worden.

In de nota's die pastoor Slosse in 1890 nam uit het inmiddels verdwenen Landboek van Izegem van 1653, lezen wij : *Er lag een bleekerij aan de oostkant van de Brugstraete, aan den Grave. Zuid van die bleekerij, naar het huidige kasteel waart, het Hof van de Bosse of Guldebroeders van St. Barbara. Later kwamen zij in de Gentstrate....*

Wij mogen ons terecht afvragen of deze verhuizing ondertussen reeds niet gebeurd was, want in dezelfde nota's lezen wij : *Uit De Valcke (een vroegere herberg in de Gentstraat) zijn er drie huizen gemaakt. Het middelste De Bosse, bewoond door Aernout Van Houtte. Deze herberg werd later Het Bossenhof (nu huis Notaris Sagon). Zij behoorde in 1746 aan Pieter Van Houtte en staat in het landboek van dit jaar beschreven als eene erfve wesende het Schuttershof van de Bosseniers. In de tuin, achter het Bossenhof lag de schietstand van de Gilde. Toen het Bossenhof in 1787 verdween en de gilde haar lokaal vestigde in de aanpalende herberg Het Damberd, werd de bestaande schietstand behouden, hetgeen thans nog duidelijk zichtbaar is aan zijn ligging. Dit stemt overeen met de datum vermeld op de voorgevel van het huidige lokaal.*

Dat in het Landboek van 1746 nog een drietal kanonnetjes geschetst staan op de oostkant van de Brugstraat, lijkt ons van geen belang, want het is zeer waarschijnlijk dat zij alleen bedoeld zijn als een soort aanduiding van *Hier lag vroeger het hof van ...* en het is daarenboven niet duidelijk of ze het hof van de Bosseniers dan wel dit van St. Joris aanduiden.

Feit is dat de Bosseniers sedert 1787 gevestigd zijn in Het Damberd, doch daar nog steeds de schietstand gebruiken van het vroegere Bossenhof, dat reeds in 1653 aldaar gevestigd was.

Deze schietstand bestaat uit 2 delen : een doelhuis, waar zich de doekschijven bevinden, en het vuurhuis, van waaruit geschoten wordt. Tussen beide ligt een afstand van 50 m. Vroeger was het doelhuis een overdekt gebouwtje, waarvan de voorkant open was. De achterzijde was beschermd door zware houten blokken vóór dewelke de draaibare schietschijf aangebracht was. Vóór deze schijf bevond zich een keldertje, waarin de gildeknecht, beschermd tegen de kogels, met een wijsstok de plaats aanduidde waar de kogels terecht gekomen waren. Het geheel bestond eigenlijk uit twee schijven, bevestigd aan de uiteinden van een ijzeren staaf, die vertikaal draaide om een as. Terwijl de ene doelschijf beschoten werd, konden in het keldertje op de tweede de kogelgaten toegeplakt worden. Na de eerste wereldoorlog werden twee dergelijke installaties aangebracht.

Door de aangroei van het aantal schutters vanaf 1945, zag de Gilde zich verplicht naar uitbreiding van de doelstand uit te zien. In 1949 werden de draaiende schijven vervangen door vertikaal op- en neerschuivende, dit om plaats te winnen en een derde schijf te kunnen plaatsen. De eerste stap naar de automatisatie werd gedaan in 1953 door het plaatsen van een elektrische lichtsignalisatie waardoor de schutter de waarden van zijn schot kon waarnemen, op een genummerd kader links van hem. Daardoor werd het afwijzen door de gildeknecht beperkt tot het opgeven van de richting van het schot zonder het opsteken van een nummerbordje.

Daarna verviel in 1957 door het plaatsen van verrekijkers het afwijzen door de gildeknecht. In 1961 kwam er een vierde stand bij en in 1962 werd de gehele inrichting geautomatiseerd : aan een soort kabelspoor vertrekken de doelschijven uit het vuurhuis en na het schieten keren zij erop dezelfde wijze terug.

In 1962 bouwde het Instituut de Pélicy nieuwe klaslokalen achter het doelhuis. Niettegenstaande nieuw genomen beschermingsmaatregelen werden twee kogels in de klaslokalen van de eerste verdieping gevonden. Het geheel van de afscherming werd verhoogd en de twee verbeterde schutsels werden met drie identieke aangevuld.

In 1951 werd het doelhuisje door een onweer fel beschadigd. Het bouwvallig ding werd dit jaar gesloopt. De eigenaar G. Rosseel, ere-president, liet er een nieuw bouwen.

Over de manier, waarop de prijschielingen vóór 1801 geregeld waren, is niets bekend. Op 6 april 1801 wordt beslist om de veertien dagen een prijschiëting te

houden. Als prijzen worden voorzien *galleyen tallooren* voor het eerste of naaste schot, twee voor het hoogste getal en twee voor het laagste getal, maar niemand mag meer dan één prijs per schieting ontvangen. De schieting zal gebeuren de maandag namiddag van een tot zes uur.

Die 6 april 1801 is mogelijks de datum, waarop de gildebroeders opnieuw wapens hebben, nadat deze afgenomen werden bij de tweede Franse inval in 1794. Het feit dat Jacobus Van Uutberghe als koning tekent van 1790 tot 1802 laat immers veronderstellen, dat er gedurende al die jaren niet geschoten werd. Pas op 24 mei 1802 krijgen wij een nieuwe koning.

Deze veertiendaagse prijskamp wordt in de gilde *vallée* genoemd. In de zuster-gilde te Wervik heet dezelfde prijskamp *vollée*, zodat wij veronderstellen dat de Izegemse term een verbastering is van het Franse *volée* in de betekenis van *Ensemble de coups nombreux et consécutifs*. (Larousse)

In 1802 krijgt de vallée haar eerste bekend gebleven reglement. In het archief van de gilde berust nog het

PRIJSBOUCK VAN HET GILDE VAN DE H. MAGET BARBARA

*onderhouden met de busse ofte doelstock
binnen den dorpe van Iseghem
gemaectt bij d'onderschreven Coninck, Dekens en de
hoofdmannen van het zelve Gilde
Binnen Iseghem den XVIII Decembere Achthien Hondert twee
Coucke, coninck, J.N. Vandommele, deken
Johanes Baptiste Denijs, hoofdman
Joannes Laurentius Kerckhof, hof.*

CONDITIEN ENDE REGLEMENT

*'t welke pointueelyck zal achtervolgt ende moeten onderhouden worden door de
confraeters van het Gilde van de H. Maget ende Martelaeresse Barbara onder-
houden met de Bosse ofte doelstock binnen den dorpe van Iseghem in het schie-
ten der gewoonlijke vallée ofte veerthiendaege prijzen.*

Dit reglement bevat zeven artikelen, waarin o.m. bepaald wordt, dat de inleg voor de vallée binnen de eerste veertien dagen moet betaald worden *op pene van geex-
cludeert te worden van alle regt op schieten*, dat er drie prijzen te winnen zijn *eenen voor de naeste schoote, eenen voor het hoogh ende eenen voor het leegh ge-
tal* en dat niemand twee prijzen kan winnen, want *niemand becommende de naeste
schoote ende het hoogste ofte leegste getal, zal zig moeten houden aen zijne nae-
ste schoote tottertijd hij die van een ander zoude afgenomen zijn, alswanneer hij*

zig mag keren tot zijn 't zij hoogh ofleeg getal. Te noteren valt ook nog het artikel over de geldigheid van de schoten : Indien de bosse ofte schietgeweer van eenen schutter liggende onder ofte op de ballie quaeme zoo te branden, sal den schutter dezelve schoote vermogen te ernemen. Nemaer daerboven, sal voor goed geschooten aanzien worden zonder enige erhaelinge te cunnen pretenderen.

Dit reglement wordt aangevuld met de volgende verklaring betreffende het inleggeld en de te winnen prijzen : *Onderschrevene verclaeren bij dezen zig te verbinden voor inleg onder d'handen van den ontfanger deze Gilde te zullen betaelen ider de somme van drij ponden thien schelen par. tot het coopen der noodige prijzen de welke zullen bestaen in drie telliooren voor de naeste schoote, twee voor het hoog ende twee voor het leeg getal...*

Het gebruik van borden en andere schotels, later versierd met het wapen van de gilde, als prijs te geven voor deze vallée, is tot op heden blijven bestaan. In het reglement voor de vallée van 1872 wordt gezegd, dat de prijzen zullen bestaan uit assietten dewelke de maatschappij ten dien einde heeft doen vervaardigen. Een enkele maal, in 1878, wordt vermeld : *De prijzen bestonden in voorwerpen welke de schutters konden gebruiken, zooals portemonnaies, pennemessen en smoorgerief, doch hier ging het blijkbaar niet om de vallée doch wel om een daarbuiten vallende prijschiëting. Dat er voordeze valléen heel wat prijzen moesten geleverd worden, blijkt uit een paar bewaarde rekeningen. Zo stellen wij vast dat het huis Defoort-Veranneman levert :*

- in 1897 : 297 assieten, 2 soupetreinen, 2 groenselkommen, met deksel, 2 saucieren, 2 ovale plaân.
- in 1899 : 12 dozijnen assieten, 2 soupetreinen, 5 ovale plats, 5 saucieren, 5 groenselkommen.
- in 1890 : 300 porseleinen tellooren (décorée).

Het schieten gebeurde met Comblain-karabijnen, waarbij kogels gebruikt worden die in het vuurhuis zelf gemaakt worden. Dit verklaert de inhoud van art. 6 van het reglement van 1851 : *Het word aan alle gildebroeders stiptelijk verboden van in het veurhuis veur nog tabak te branden, alsook in eenige andere plaets alwaer eenige handeling van buskruijt bestaat.* Pas de 6e mei 1923 worden de eerste karabijnen in gebruik genomen, die schieten met gefabriceerde kogels.

Om elke deelnemer op gelijke voet te stellen verbiedt het reglement van 1872. art. E, zich vooraf te oefenen. *In geenen gevalle mogen er liefhebbersschoten*

gedaen worden van een lid voor dat zij hunne prijsschoten gedaen hebben. Ook hebben de leden van de vallée het regt van hunne prijsschoten te schieten voor dat alle andere liefhebberijsschoten mogen gedaen worden.

De gilde stelt enkele wapens ter beschikking van de leden, waarvan enkele hun eigen wapen bezitten. Wanneer in 1874 twee nieuwe karabijnen gekocht worden tegen de prijs van 110 fr ieder, staan deze nieuwe wapens alleen ter beschikking van de leden die een dubbel jaargeld betalen.

Thans bezit de maatschappij 5 wapens, terwijl een twintigtal leden schieten met hun eigen wapen. Het zijn precisie-karabijnen met een verlengde schoudersteun aan de kolf. Zij wegen + 6 kg en de kogels hebben een kaliber van 5,6 mm. Long Rifle 22. De kostprijs van dergelijk wapen bedraagt 9.000 F.

Tijdens de oorlog 1940-45 werden de wapens van de gilde weggeborgen achter het fronton van een kast in het bureau van het kadaster op het Stadhuis, terwijl 6000 kogels er verdoken werden onder wat papierafval. Ze werden nooit ontdekt en zo kon na de bevrijding de gilde haar werkzaamheden onmiddellijk hervatten.

In 1933 werd het reglement op de vallée opnieuw gewijzigd.

Vroeger bestond ieder reeks uit twee schoten, zonder proef. De prijzen werden toegekend per prijsschieting en deze werden bijna uitsluitend in de wacht gesleept door de beste schutters, die nu eens voor het hoogste, dan weer voor het laagste getal schoten.

Nu bestaat ieder reeks uit 6 schoten voorafgegaan door 2 proeven. De prijzen worden eenmaal per jaar verdeeld in verhouding tot het aantal punten, dat in alle schietingen samen behaald werd. De schutters worden ingedeeld in 3 kategoriën. Zo krijgen alle schutters, ook de zwakste, hun aandeel in de prijzen. De schutter, die over het gehele jaar het hoogste aantal punten schiet, wordt kampioen van de gilde. Sedert het tot stand komen van deze regeling zijn deze kampioenen de volgende :

1949-1950 :	Strobbe Armand	1956-1957 :	Vandommele Pierre
1950-1951 :	id.	1957-1958 :	id.
1951-1952 :	Vandommele Pierre	1958-1959 :	Lafaut Roger
1952-1953 :	id.	1959-1960 :	Pattijn Roger
1953-1954 :	id.	1960-1961 :	Lafaut Roger
1954-1955 :	id.	1961-1962 :	id.
1955-1956 :	Rebry Jozef	1962-1963 :	Pattijn Roger
		1963-1964 :	id.

Sedert 1956 is aan dit kampioenschap een zilveren wisselschaal verbonden, geschonken door wijlen Burgemeester Jules Sintobin, deken van de gilde. Te schenken aan de schutter die 3 naeenvolgende jaren kampioen schiet.

Volgens het reglement mocht niet geschoten worden op de vier hoogdagen van Pasen, Sinksen, Allerheiligen en Kerstdag en op de zondagen van de Vasten. Aangezien voor de vallée enkel om de veertien dagen geschoten werd, kwam dit neer op een twintigtal schietingen per jaar. Dit aantal is thans nog hetzelfde gebleven, maar de schietingen grijpen plaats op iedere zondag, behalve op de hoogdagen. De twintig eerste reeksen, hetzij één reeks per zondag, van ieder schutter, maken zijn vallée uit.

DE PRIJSKAMPEN EN BESCHRIJVINGEN.

Benevens de gewone veertiendaagse schietingen of vallée worden ook nog andere prijskampen ingericht, hetzij uitsluitend voor de leden hetzij openstaand voor alle liefhebbers.

Het reglement van 1887 bepaalt in zijn art. 29, dat er kosteloze prijskampen voor de leden moeten ingericht worden op de feestdag van de H. Barbara alsmede op Koekezonntag, zijnde de laatste zondag vòòr de Vasten. Voor deze laatste prijskamp zullen de prijzen bestaan uit drie koekebroden, *een voor de naaste scheut, een voor de tweede naaste scheut en een voor de verste scheut.*

Op heden worden 12 koekebroden verschoten en verdeeld in evenredigheid met het aantal schutters in ieder categorie.

Naar oud gebruik worden elk jaar twee prijskampen voorzien, waaraan ook de liefhebbers uit stad en vreemde schutters mogen deelnemen (1877 - art. 86). Dergelijke prijskampen, ook beschrijvingen geheten, vinden wij vermeld in de periode 1878 - 1900 op de in het archief bewaarde aanplakbiljetten en in de gildeboeken.

Met Gentstraatkermis wordt nog een dergelijke schieting gehouden.

12.5.1878 : 150 fr prijzen - 81 deelnemers.

- mei 1879 : Prijskamp voor vreemde liefhebbers - 150 fr prijzen.

- sept. 1879 : Groote Prijskamp - 1000 fr prijzen.

- 11.5.1884 : Tir à la Carabine donné par la Société des Carabiniers de Sainte Barbe en son local au Damier, rue de Gand. - Prix et primes 150 fr.

- 1890 - Ter gelegenheid van de 275e verjaring van de Gilde: Prijskamp met 800 fr prijzen. Door de regering worden twee revolvers geschonken als prijs. In de uitslag worden schutters vermeld uit Izegem, Tourcoing, Roeselare, Dornik, Brussel en Wervik.

Kader met de keizer en koningen. (cat. nr. 14)

- 1894 - Concours international de Tir à la Carabine (arme de guerre) offert aux Gardes Civiques Belges et aux Amateurs du Royaume et de l'Etranger par la Société des Carabiniers de Ste Barbe à Iseghem en juillet et août 1894. Hiervan is alleen de uitslag bewaard en daarin komen schutters voor uit Izegem, Kuurne, Gullegem, Roubaix, Roeselare en Marke.
- 1896 - Prijskamp met de karabijn gegeven door de Koninklijke Gilde Bosseniers der H. Barbara in haar lokaal Het Bossenhof - 215 fr prijzen.
Het lokaal wordt dus beurtelings Het Damberd en Het Bossenhof genoemd.
- 1899 - Prijskamp met 300 fr prijzen.

De merkwaardigste prijskamp is ongetwijfeld deze geweest van september 1879 met zijn 1000 fr aan prijzen, een voordie tijd uitzonderlijk hoog bedrag. Hij liep over 11 schietdagen van 7 tot 25 september en werd aangekondigd op de volgende wijze :

Grand Concours de Tir à la Carabine (arme de guerre) offert aux Gardes Civiques et Amateurs du Royaume et de l'Etranger par la Société des Carabiniers, en son local Au Damier, rue de Gand..... avec le bienveillant concours du Gouvernement, de feu M.B. Dumortier, en son vivant membre de la Chambre des Représentants, de MM. le Baron Albéric de Montblanc et le Vicomte De Jonghe d'Ardoye, membres de la Chambre des Représentants, et MM. les Barons Jean Gillès de Pélichy et Ernest de Montblanc, Conseillers de la Flandre Occidentale - 1000 francs de prix. - Prix d'Honneur : un magnifique Comblain donné par le Gouvernement.

In het verslag over deze prijskamp wordt melding gemaakt van de hierboven geciteerde prijzen :

- van het Staatsbestier : een karabijn, système Comblain, met sabel en schede,
- van Mr. Baron Albéric de Montblanc, volksvertegenwoordiger, zes zilveren services (lepel, mes en vork) te samen voor eene weerde van 300 franks,
- van Mr. Burggraaf Louis De Jonghe d'Ardoye, volksvertegenwoordiger, eene som van honderd franks,
- van Mr. Baron Jean Gillès de Pélichy en van den den Heer Baron Ernest de Montblanc, leden van den provincialen raad van West-vlaanderen, elk 100 franks,
- Den Heer Bartholomeus Dumortier, volksvertegenwoordiger, had voor zijne dood ook een geschenk gezonden : een revolver hebbende de weerde van 75 frs.

Aan deze prijskamp is een hele geschiedenis voorafgegaan. Op voorstel van confrater Desmedt, die enkele tijd voordien te Roubaix deelgenomen had aan een prijskamp op een afstand van 100 m, besluit de Raad in 1874 eveneens een dergelijke schietstand aan te leggen. Pieter De Coninck wordt gelast met de uitvoering

van de werken en deze moeten in het najaar van 1875 klaar gekomen zijn, want op 8 november van dit jaar worden de rekeningen voorgelegd. Het bedrag ervan is 1113, 65 fr. De raad beslist *de bom met den telegraaf*, die 65 fr. kost, zelf te betalen. De rest wordt betaald door voorzitter Rosseel, die eigenaar blijft van de installatie en aan wie de maatschappij als huur een jaarlijkse rente van 3°/_o zal betalen.

De grote prijskamp van 1879 wordt gepland als luisterrijke inhuldiging van de nieuwe schietstand, die inmiddels reeds in gebruik genomen is, want in juli had het gemeentebestuur hiertoe reeds toelating gegeven.

Doch op 11 augustus 1876 wordt door enkele aanpalende bewoners van de Marktstraat beroep aangetekend tegen deze goedkeuring vanwege het Schepencollege. Op 25 oktober daaropvolgend wordt de schietstand geïnspecteerd door een ambtenaar van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en bij schrijven van 30 maart 1877 besliste de Bestendige Deputatie van West-Vlaanderen dat de schietstand binnen de tijdspanne van één jaar moest verdwijnen en dat men er ondertussen alleen gebruik mocht van maken op zon- en feestdagen van 3 uur in de namiddag tot 8 uur 's avonds. Bovendien moest de muur achter het doelhuis eerst nog van 30 cm verhoogd worden.

Begin 1878 wordt nog een verzoekschrift gericht tot de Bestendige Deputatie om de toegestane termijn van één jaar voor onbepaalde termijn te verlengen, maar dit wordt geweigerd *zonder hope van nog ooit te mogen schieten in de grooten doel*.

Zo moest deze grote prijskamp, bedoeld ter inhuldiging van een schietstand op 100 m, doorgaan over een afstand van 50 m.

REGLEMENTEN, BESTUUR EN LEDEN.

In het gildearchief zijn de reglementen bewaard gebleven van 1615, 1802, 1851, 1874 en 1877. Dit laatste, in hoofdzaak het werk van de toenmalige griffier der Gilde Jules Lafaut, vormt omzeggens de synthese van alle voorgaande. Hierover wordt in het jaarverslag van 1878 gezegd: *Op den feestdag der H. Barbara van verleden jaar werd eene algemeene vergadering vastgesteld voor de leden ten einde aflezing te geven van een nieuw reglement van de Gilde dat voortaan moest dienen tot grondslag van haar bestier en van hare werkingen en dat slechts kon uitgevoerd worden na goedkeuring der leden. Geen bemerkingsen werden er op gemaakt. Dit verwonderde ons geenszins, immers het is met de grootste nauwkeurigheid opgesteld, het bevat bijna al de artikelen der voorgaande reglementen van 1614, 1801, 1851 en 1874 en is alzoo niets anders dan een verzameling van alle*

artikelen en gekende oude gebruiken die in de gilde bestaan hebben en gevolgd zijn geworden. Toch moet er een kleine vergissing geslopen zijn in dezetekst of in de opvattingen van de griffier, want van een reglement van 1801 is in de gildeboeken nergens een spoor te vinden. Wel bestaat er het reeds hogergenoemd *Prijsbouch* van 1802, dat in feite een reglement op de veertiendaagse schietingen is.

Volgens artikel 11 van het oorspronkelijk reglement van 1615 bestond het bestuur, raad of wet van de gilde uit een deken, twee berekkers en een ontvanger, die om de twee jaren moesten herkozen worden endie aangesteld waren .... *omme de Gulde te regieren ende alle dinck in rechte te besorghen.* Dat ook de koning van deze raad deel uitmaakt, wordt niet uitdrukkelijk bepaald doch mag wel als waarschijnlijk aanvaard worden, aangezien art. 13 bepaalt dat iemand, die *uut quaede opinie uytter voornomde gulde wilde trecken* dit alleen kan doen *met consente van coninck, deken ende bereckers.*

Een eerste wijziging aan deze samenstelling valt reeds te noteren omstreeks 1683, want dan dit jaar af worden benevens de hogergenoemde leden ook nog twee hoofdmannen vernoemd als leden van de wet. Van 1805 af worden geen berekkers meer aangetroffen, alleen nog twee hoofdmannen. Van 1731 tot 1743 maakt ook een kapietein deel uit van het bestuur, terwijl er in 1782, 1817, 1834, 1835, 1865 en 1871 spraak is van een overdeken en in 1835 en 1865 zelfs van een deken en een overdeken.

De grondigste wijziging in de samenstelling van het bestuur doet zich voor na 1856, jaar waarop de laatste koningschieting op de perse plaats had. Van af dit tijdstip wordt de koning in het bestuur vervangen door een voorzitter, die nu telkens jarenlang aan het bewind blijft, dit in tegenstelling met de vroegere dekens, die meestal maar voor twee jaar hun ambt uitoefenen. Van nu af aan wordt de deken een soort ondervoorzitter.

Het reglement van 1874 voorziet uitdrukkelijk, dat de maatschappij bestuurd wordt door een raad, samengesteld uit een voorzitter, twee dekens, twee hoofdmannen en een geheimschrijver. Hij wordt gekozen bij meerderheid van stemmen en wordt om de drie jaren vernieuwd. De raad kiest onder zijn leden een ontvanger of schatbewaarder. In 1877 wordt bepaald, dat het bestuur moet bestaan uit een koning of voorzitter, een deken, twee gezwornen of hoofdmannen en een ontvanger. De griffier wordt gekozen door de leden van de raad.

Tot op heden is deze laatste schikking in voege gebleven. Alleen wordt deze raad aangevuld met 7 leden. Twee van deze leden oefenen de functie van griffier uit. De gilde wordt geleid door een president, terwijl de koning ook deel uitmaakt van het bestuur.

De vijf presidenten, die de gilde bestuurd hebben, zijn :

- 1865-1883 : Petrus Rosseel
- 1883-1917 : Gustaf Rosseel
- 1919-1922 : Louis Rosseel
- 1922-1952 : Georges Rosseel
- 1952-..... : Silvère Kemp

Het reglement van 1851 behoudt dezelfde bepalingen en voegt er aan toe, dat de nieuwe leden moeten voorgesteld worden door een confrater of conferesse en met meerderheid van stemmen moeten aanvaard worden. Het jaargeld wordt vastgesteld op 63 centiemen. De minimum-leeftijd voor de intrede wordt in 1874 bepaald op zestien jaar.

In 1877 wordt het ceremonieel omschreven voor de intrede van een nieuwe gildebroeder. Na ondertekening van de akte van intrede zal hij *door den koning of voorzitter onder het vaandel der gilde gedoopt worden in de naam van de Heilige Maagd en Martelaressen Barbara, waarna hij (de voorzitter) aan den nieuw aanvaarden confrereer een kogel zal overhandigen. Hij zal gelukgewenscht worden door den Gildenecht aan wien hij een inkompenning zal geven ten drinkgelde.* Het jaargeld wordt vastgesteld op 1 fr. terwijl de conferessen 50 centiemen betalen. Op heden betalen de ereleden 100 fr, de confrereers 30 fr, de confreressen 20 fr.

VAN PRINSELIJKE (?) GILDE TOT KONINKLIJKE MAATSCHAPPIJ.

Over het leven van en in de gilde, haar groei en bloei, bijzondere activiteiten en prestaties valt uit de gildeboeken weinig op te maken.

Onder de enkele merkwaardige gebeurtenissen, die er in vermeld worden, vinden wij echter de inhuldiging van de nieuwe vlag, die op 8 december 1680 in de kerk gewijd wordt door Jacobus Depoortere, kapelaan van Izegem. In het verslag over de stoet, ingericht bij de ontvangst van Baron Karel Gillès de Pelichy in 1902, en waarin ook de gilde opstapte, lezen wij van de hand van E. Dierick *Aan het hoofd der gilde bewondert men het wapperend vaandel van Sinte-Barbara, dat*

dagte kent van 1680. Het is een der zeldzame kunststukken van die tijd alhier bewaard; het is gemaakt in witte zijde; in 't midden staat Sinte-Barbara en twee kanons en kanonniërs op zijds; deze beeltenissen zijn door het vaandel geborduurd en langs weerskanten rechts. Dit verslag verscheen destijds in De Gazette van Iseghem en werd later in brochurevorm uitgegeven bij Jan Dooms. Deze vlag werd hersteld in 1752 en de gildebroeders moesten hiervoor ieder zeven stuivers bijdragen. Jules Lafaut heeft dus een kleine vergissing begaan, wanneer hij in 1896 schrijft : ...*l'image de la Sainte Patronne est brodé sur les quatre drapeaux de 1615, 1680, 1752 et 1805.* Van de vlag van 1615 waren in 1896, volgens dezelfde schrijver, nog enkele resten bewaard. Die van 1752 is dezelfde van 1680, thans nog bewaard, en van deze uit het jaar 1805 vinden wij nergens melding gemaakt.

De vlag van 1680 werd in 1908 vervangen door een nieuwe, die eerder banaal is van opvatting en uitwerking en het mag een gelukkige idee genoemd worden vanwege het huidig bestuur, dat voor de nieuwe vlag, die thans in 1965 ter gelegenheid van het jubileum der gilde zal ingehuldigd worden, teruggegaan werd naar deze van 1680, die nu in een moderne vorm zal herleven.

Als andere gebeurtenissen vermelden de gildeboeken de viering van enkele gouden jubileums van confraters, die 50 jaar en meer lid zijn van de gilde. Zo komen daarin voor :

- 1869 : Jubelfeest van Hr. Ameye-de Gheus, schepen van de stad en lid van de Provinciale Raad van West-Vlaanderen,
- 1870 : Jubelfeest van Pieter Vanbeylen, die lid werd op 23 maart 1818 en stierf de 2 november 1878 na meer dan 60 jaar lidmaatschap.
- 1878 : Jubelfeest van Karel Deldijcke en Joannes Dooms, beiden confrere der gilde gedoopt op 15 mei 1828.

Eene bijzonderheid die dien dag kenmerkte, zo schrijft het jaarverslag 1878, was dat den jubilaris Karel Deldycke met een schoon wit den tweeden prijs heeft geschoten der naaste scheut. Wat den Heer Joannes Dooms betreft, sedert 50 jaren is hij lid van de Vallée en op den feestdag der H. Barbara 1877 schoot hij den eersten prijs der naaste scheut met een allerschoonste wit. Sedert zijn jubelfeest heeft hij 6 prijzen geschoten in de vallée.

- 1908 : Jubelfeest van voorzitter Gustaf Rosseel.
- 1922 : id. van François Bral.
- 1926 : id. van Jules Rosseel.
- 1931 : id. van Florent Sette.
- 1932 : id. van François Bral, 60 jaar lidmaatschap.
- 1945 : id. van Achiel Hauwe.

Palais de Bruxelles.

le 3 juin 1896.

Monsieur le Président,

J'ai l'honneur de vous faire
savoir que le Roi, accédant à la
demande que vous Lui avez adressée
par requête du 18 Mai dernier, au nom
de la Gilde des Carabiniers de St^e
Barbe, à Seghem, autorise ce cercle
à prendre le titre de Société Royale.

Agitez, Monsieur le Président
l'assurance de ma considération
distinguée.

Le Chef du Cabinet du Roi,
Ch. de Borchgraeve D'Alton

Monsieur le Président
de la Société Royale,
la Gilde des Carabiniers
de St^e Barbe,
à Seghem.

Het hoogtepunt uit het gildeleven tijdens de 19e eeuw is ongetwijfeld de verheffing van de gilde tot koninklijke maatschappij. Volgens de overlevering zou de vereniging tot aan de Franse Omwenteling de titel gevoerd hebben van prinselijke gilde. In de gildeboeken zijn hiernopens geen aanduidingen te vinden en het enige feit, dat deze bewering enigszins zou kunnen staven, is het voorkomen van de prinselijke kroon op de vlag van 1680. Ook Jules Lafaut maakt van een dergelijke titel geen gewag in zijn verslag van 1896, al zegt hij daarin met een tikje fierheid : *Dès le commencement de son existence la Ghilde a porté sur son drapeau la couronne princière à cinq fleurons.*

Over deze bevordering handelt het gildeboek zeer uitvoerig. Hij willen ons hier beperken tot een samenvatting van de verslagen met enkele citaten. *Ten jare achttien honderd vijf en negentig, zo luidt het verslag, terwijl de bijzonderste confreres der gilde door een plechtig noenmaal het feest van Sinte Barbara vierden, wierd er aan het Bestier door den Heer Valère Vanden Bogaerde, gouwraads-lid (provinciaal raadslid) de voorstel gedaan van aan Zijne Majesteit den Koning Leopold II den tijtel (sic) te vragen van Koninklijke Gilde (Société Royale); hij beloofde onze vraag bij het Hof des Konings te ondersteunen.... In de eerste vergadering van 't Bestier wierd de Heer Jules Lafaut, hoofdman, belast met het vereischte schrijfwerk. Daartoe moest hij al de oude handschriften der Gilde onderzoeken en de noodige tijtels en voorrechten der oude tijden opzoeken, die den Koning konden bewegen om aan onze aloude gilde den eervollen tijtel te schenken... In 't begin van 1896 was alles gereed.*

Op 18 mei wordt het verzoekschrift aan het Hof overgemaakt, samen met een historische nota over stichting, doel, leden en privileges van de gilde. Reeds bij schrijven van 3 juni daaropvolgend, ondertekend door de kabinetschef van de Koning, graaf Ch. de Borchgraeve d'Altena, krijgt de gilde de toelating de titel van koninklijke maatschappij te voeren.

Op 5 juni worden alle confreres schriftelijk van deze heuglijke gebeurtenis in kennis gesteld en tevens verzocht die dag het nationaal vaandel uit te steken. De feesten, die bij deze gelegenheid gegeven worden, zouden later aangekondigd worden.

Op dinsdag 7 juli 1896 wordt de nieuwe eretitel van de maatschappij met luister gevierd. *Van 's morgens vroeg wierden de Bosseniërs door fijfer en trommel ten hove geroepen om gezellewijs naar de misse te gaan, die gedaan wierd tot lavenis van de afgestorven confreres en confreressen; zes en tachtig confreres waren tegenwoordig.*

Op het banket, dat te 1 uur in het Bossenhof plaats heeft, zijn 35 confrereers aanwezig. Het feit dat deze viering op een dinsdag plaats had en de intekenprijs van 3,50 fr voor die tijd wat hoog lag, zal wel enkele leden weerhouden hebben.

Tijdens het feestmaal werd door voorzitter Gustaf Rosseel een heildronk uitgebracht op Z.M. Koning Leopold II, aan wie ook een hulde- en danktelegram gestuurd wordt. Hoofdman Edmond Thibau en Odile Brabant lazen feestgedichten voor.

Reeds om half zes komt een telegram van van het Hof, waarin de koning zijn dank uitspreekt voor de hem toegestuurde heilwensen.

Deze draadmare werd door de tegenwoordige confrereers met den grootsten geestdrift ontvangen en begroet door twaalf kanonschoten.

's Avonds te 8 uur heeft de algemene vergadering der confrereers plaats in de prachtig versierde zaal van het Bossenhof. Daar prijken o.m. het beeld van de H. Barbara, dat in de jaren 1600 in de processie gedragen werd alsmede nog een beeld van de H. Patronesse, doch van lateren datum, dat volgens verslaggever J. Lafaut, tot 1874 in de processie gedragen werd. Langs de zijmuur hangt *eenen doelstok, 't is te zeggen een karabijn waarmede men in den doel schoot in de jaren 1600 en 1700.*

Na een welkomwoord van voorzitter G. Rosseel, geeft Jules Lafaut lezing van een geschiedenis der Gilde. Deze is in extenso in het gildeboek opgenomen.

Het feest wordt opgeluisterd door de Stadsfanfaren, die de viering besluiten met de uitvoering van *Waar kan men beter zijn ?* van Grétry, door al de confrereers meezongen. Zondag 12 juli heeft nog een grote prijskamp plaats waaraan 215 fr prijzen en premies verbonden zijn, dit tot besluit van de feestelijkheden.

In bovenstaand verslag vinden wij een paar oude gildegebruiken vermeld. We zien hoe de gilde er bij feestelijke aangelegenheden op uit trekt voorafgegaan door trommel en fijfer. Ditzelfde wordt, naast andere feestgebruiken, vermeld in de beslissing van de raad dd. 17 januari 1875 in verband met de deelneming van de gilde aan de inhuldiging van Henri De Mûelenaere als burgemeester van de stad. Daarin wordt beslist, dat de deelneming van de gilde zal bestaan in : 1° het losbranden van de kanonnen, 2° in de stoet zullen de leden de decoratie dragen en de bestuursleden een medalie, 3° *Ook als oud gebruik zal er eenen schuivelaar bij den tamboer gevoegd worden.* 4° in de stoet zullen de kanonnen voortgetrokken worden door vier zwarte slaven en er zal nog een nieuw slavenkleed gekocht worden voor de slaaf die de lont moet dragen. - De raad beslist verder te zorgen voor een *kostuumkleedij voor den*

tamboer gelijk voor den domestijk. In art. 38 van het reglement van 1877 wordt verder uitdrukkelijk bepaald dat in buitengewone omstandigheden gebruik zal gemaakt worden van de kanonnen en dat de schuifelaar aan het hoofd van de gilde op zijn plaats moet zijn tussen trommel en vaandel.

Thans nog doet de gilde haar kleine optochten voorafgaan door een trommel-
laar. Voor grote vieringen wordt beroep gedaan op de stadsfanfaren. Van zijn kostuum is niets bewaard gebleven evenmin als van dit van *den domestijk* of gildeknape, die volgens het verslag Lafaut (1896) een koperen piek droeg, waarop de keizerlijke arend van Oostenrijk prijkte. In hetwelfde verslag wordt nog vermeld : *La Ghilde a ses propres couleurs, qui encadrent le drapeau; elles sont aussi attachées à la chaîne du Roi et à la lance du valet; ces couleurs sont rouge et noir.*

Over bloeiperioden en minder succesrijke jaren uit het leven van de gilde vertellen de gildeboeken niets. Uit het aantal nieuwe toetredingen of doopsels in bepaalde perioden kan echter in zekere mate afgeleid worden, hoe het met den bloei van de gilde in deze jaren gesteld was. De periode van het grootste verval schijnt wel deze geweest te zijn van 1794 tot 1801, onder de Franse Republiek, want het aantal nieuwe leden van de gilde beperkte zich voor al deze jaren samen tot 5 mannen en 3 vrouwen. Dat deze cijfers buitengewoon laag waren, blijkt uit de vergelijking met de onmiddellijk voorafgaande en daaropvolgende periode : 1780 tot 1793 werden 96 confreres en 44 confreressen aanvaard en voor de jaren 1802 tot 1814 waren deze cijfers respectievelijk 93 en 50.

Enkele malen valt een nauwkeurig ledenaantal te vinden. In het jaarverslag van 1878 zegt de griffier : *In dien verloop van 263 jaren heeft zij (de gilde) nooit het getal leden geteld, dat zij thans heeft. Overjaar op St. Barbara's dag telde zij 107 leden. Het getal is nu gebracht tot 109. In 1879 was het ledenaantal verder gestegen tot 117 en in 1880 bedroeg het 120. Verder vinden wij nog een nieuw cijfer in 1896. Het verslag voor het Hof vermeldt : *La Ghilde compte actuellement 154 membres...* en in de dagen die volgden op de promotie tot koninklijke maatschappij werden nog 22 nieuwe leden ingeschreven.*

Zo gaat het rustig verder tot aan de eerste wereldoorlog, die onvermijdelijk een schorsing van de gildeactiviteiten met zich brengt. De gildewapens worden reeds op 5 augustus opgevorderd door het Belgisch leger en enkele weken laten moeten de persoonlijke wapens van de leden op bevel van de Duitse overheid ingeleverd worden. Tijdens de oorlog verliest de gilde ook haar president Gustaf Rosseel, die sterft op 22 oktober 1917. 't Was een uiterst gevoelige slag voor de confrerie, zo lezen wij in het eerste naoorlogs verslag, en nog meer voor de afdeling van de

Valléeschutters wiens trouwe voorganger en makker hij was. Immer was hij onder hen op de schietingen, menig gezellig uurtje werd in zijn gezelschap gesleten. Ook betreuren de schutters allen hun geliefden president.

Op 22 juli 1919 kwamen de leden voor het eerst opnieuw bijeen in het lokaal Het Damberd. De Gilde kwam echter pas voor goed tot heropleving, toen Georges Rosseel in 1922 de leiding erin nam. Uit de periode, gaande tot de vooravond van de tweede wereldoorlog, vallen geen bijzondere hoogtepunten te vermelden, wat niet betekent dat de Gilde een inzinking zou gekend hebben. Het tegendeel wordt bewezen door het stijgend ledenaantal. Van 179 in 1933 (119 confreres en 60 confreressen) was het in 1939 geklommen tot 266 (142 confreres en 124 confreressen), wat het hoogste cijfer was dat ooit bereikt werd.

NA 350 JAAR : NOG VOL JEUGDIGE LEVENSKRACHT.

Zoals hoger reeds aangestipt, konden in 1945 de werkzaamheden van de Gilde onmiddellijk hervat worden.

Onder het voorzitterschap van Georges Rosseel wordt onmiddellijk een nieuwe opgang van het ledenaantal geboekt. In 1945 wordt gestart met 143 confreres en 22 confreressen. In 1952 zijn deze getallen respectievelijk 242 en 258 geworden, zodat het cijfer 500 bereikt wordt.

In het najaar van 1952 neemt Georges Rosseel ontslag als president. Op aandringen van de leden aanvaardt hij het erepresidentschap, ere-ambt dat hij tot op heden nog bekleedt. Als voorzitter wordt hij opgevolgd door Silvère Kemp, keizer sedert 1938 en sedert 1933 ontvanger van de Gilde. Onder zijn beleid stijgt het ledenaantal nog voortdurend; van af 1952-53 worden ook ereleden aanvaard en in 1963-64 wordt voor het eerst het cijfer 700 overschreden (265 confreres, 281 confreressen en 159 ereleden).

Over het brandglasraam ter ere van de H. Barbara, in 1959 aan de dekenale kerk van Sint-Tillo geschonken, werd reeds hoger gesproken.

Sedert 1951 wordt elk jaar deelgenomen aan het kampioenschap van de Schuttersgilden van Zuid-Vlaanderen. Aanvankelijk moet de Gilde zich hierin tevreden stellen met een ereplaats, 4e in 1951, 3e in 1952 en 5e in 1953, doch in 1954 wordt de eerste plaats behaald. Deze zege wordt een eerste maal herhaald in 1955 en een tweede maal in 1956, waardoor de Gilde definitief in het bezit komt van de kristallen wisselschaal, geschonken door wijlen Alfred de Taeye, minister van Volksgezondheid en van het Gezin. Deze overwinning wordt luisterrijk gevierd met een ontvangst van de maatschappij door het Stads-
magistraat. In ditzelfde kampioenschap worden verder nog de volgende uitslagen geboekt : 2e in 1957, 1e in 1959, 2e in 1960, 1961 en 1962, opnieuw 1e in 1963 en in 1964. Verscheidene leden schoten zich bij deze wedstrijd tot kampioen in hun categorie.

Het huidige bestuur werd in 1964 verkozen :

De Ere-President :	Georges Rosseel
De President-Keizer :	Sylvère Kemp
De Deken :	Tillo Vandommele
Hoofdmannen :	Walter Daenens Raymond Werbrouck
De Ontvanger :	Jozef Rebry
De Griffiers :	Willy Clarysse Lucien Roose
De Koning :	Willy Vandemoortele
De Leden :	Henri Stove Gerard Windels Roger Lafaut Georges Deforce Guy Beernaert
De Wapenmeester :	Roger Coolen
Gildeknaap :	Remi Vanwijnsberghe

Op grond van dit bondig overzicht van de naoorlogse periode mag op de 350e verjaring van de heropricting van de maatschappij terecht geschreven worden : de Gilde der Bosseniers van de H. Barbara te Izegem is wel oud van jaren, maar zij steekt meer dan ooit vol jeugdige levenskracht.

H. Barbara, in eik, XVI eeuw. (cat. nr. 1)

CATALOGUS

H. Barbara, in linden, † 1700. (cat. nr. 2)

BEZIT VAN DE GILDEN AANGESLOTEN BIJ HET VERBOND VAN
WEST VLAANDEREN

IZEGEM - KONINKLIJKE GILDE BOSSENIERS VAN DE HEILIGE BARBARA.

- 1.- H. Barbarabeeld (Gotiek 16e eeuw).
- 2.- H. Barbarabeeld (Barok 18e eeuw).
- 3.- H. Barbarabeeld van 1874, beeldhouwwerk van de Heer ALOIS CLARYSSE, confreer van de Gilde.
- 4.- Vaandel van 1680 :
  - Centraal in medaillon H. Barbara, palm en toren.
  - Zwaar St. Andrieskruis in diagonalen.
  - Links kanonnier met kanon in handen.
  - Rechts kanonnier met kanon op de grond.
  - Onderaan twee gekruiste bossen.
  - Bovenaan prinselijke kroon met palmen.
  - Alles omkransd door de kleuren van de bosseniers zwart en rood. In de bovenste band lezen we 16 ISEGHEM 80 (vroeger 1648 waarvan sporen nog zichtbaar zijn door 't inprikken van de naalden)
- 5.- Vaandel van 1908 :
  - Op diagonaal gerichte witte band :

KONONKLIJKE GILDE BOSSENIERS
ISEGHEM
  - Bovenaan links beeld van de H. Barbara in medaillon met bovenaan een prinselijke kroon. Verder een bossenier met kanon, twee gekruiste bossen en het jaartal 1615. Onderaan rechts het jaartal 1908. Het wapen van Izegem met bladerkroon tusschen gebogen lauweren en een kanonnier met kanon.
  - Het geheel is omzoomd met rood-zwarte band.
- 6.- Vaandel 1955 :
  - Sint Andrieskruis volgens diagonalen waarop een oude en een nieuwe bosse prijken.

Halssnoer en zilveren beeltenis H.Barbara (cat. nrs. 7 en 8)

Bovenaan St. Barbara met toren en palm, dit alles omzoomd door de koningsketen met vogel. Dit geheel is geflankeerd door twee kanonnetjes.

Rechts van het St. Andrieskruis een koningskroon, links een prinselijke kroon.

Geheel de vlag is omzoomd door de kleuren van de gilde zwart en rood.

In de zwarte band die het geheel afgrenst lezen wij :

bovenaan : KONINKLIJKE GILDE BOSSENIERS

onderaan : H. BARBARA. IZEGEM

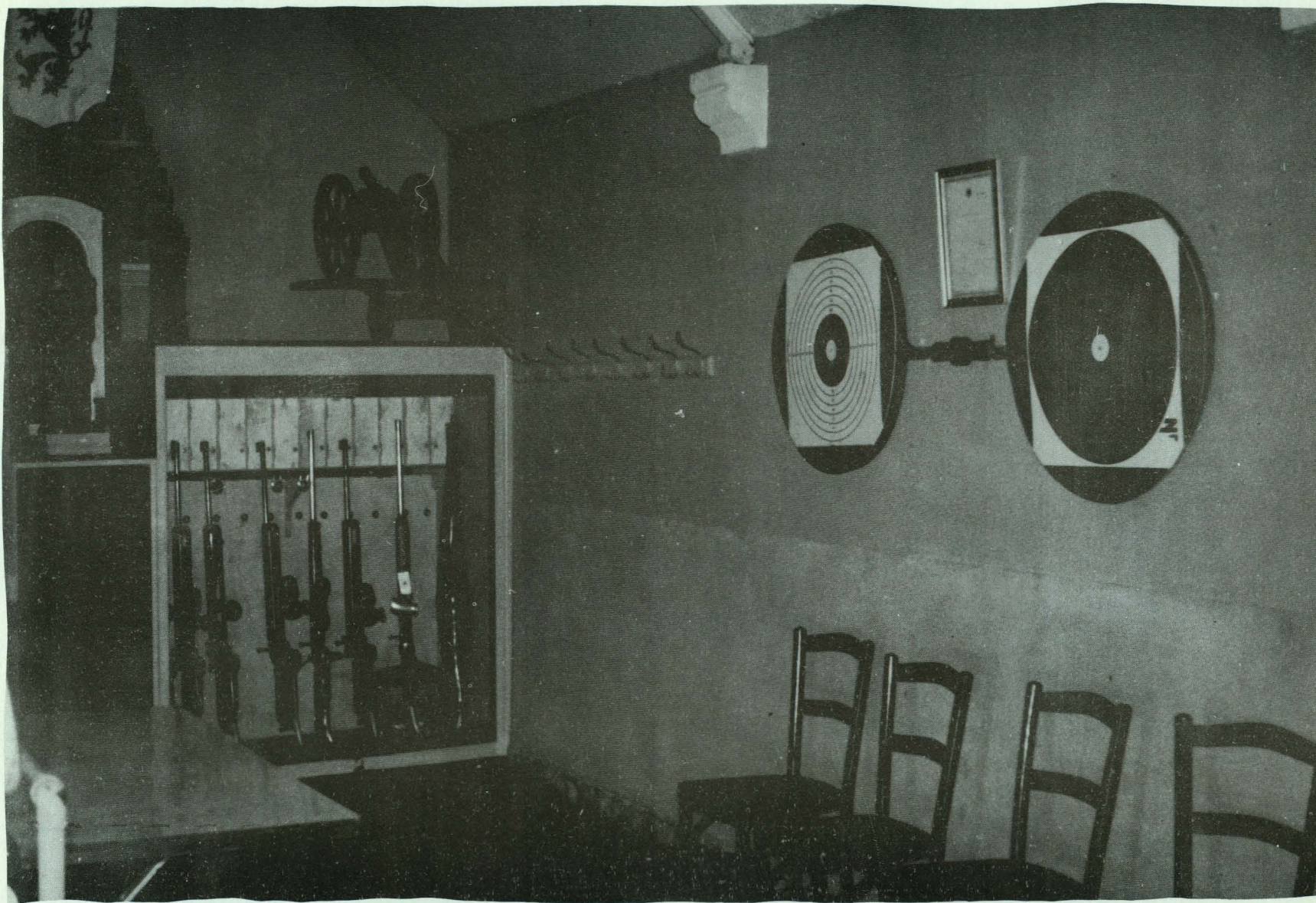
in de vier hoeken vinden we : embleem van het Gulden Vlies -

Wapen van Izegem - 1615 - 1965

Ontwerp van confreer Guy Beernaert.

- 7.- Halssnoer waaraan een vergulde vogel hangt gekroond met de keizerlijke kroon van Oostenrijk. Dit halssnoer is van gesmeed zilver waarop acht tussenschakels zijn aangebracht bestaande uit twee kanons met een lint omwonden waaraan het ereteken van het Gulden Vlies is aangebracht. Ze zijn om beurt verguld en verzilverd. † 1600.
- 8.- Zilveren medaille met de beeltenis van de H. Barbara.
- 9.- Oud schilderij :
beeltenis van de H. Barbara (+ 1700).
- 10.- Twee oude torentjes (ook fakkels) die vroeger naast het beeld van de H. Barbara in de processie gedragen werden.
- 11.- Twee kanons († 1600).
- 12.- Munitiewagen († 1600).
- 13.- Koninklijk brevet (1896).
- 14.- Kader met keizer en koningen (1923-1965).
- 15.- Oud gildeboek van 1615.
- 16.- Gilde boek van 1818 nu nog in gebruik.
- 17.- Oude draaibare schietschijf gebruikt tot in 1949.
- 18.- Wisselbeker van het schuttersverbond van West Vlaanderen, geschonken door het Ministerie van Volksgezondheid (1954 - 55 - 1956)

De draaischijf en cibels van voor 1914, toen er één stand bestond,
van 1923 tot 1949, toen er 2 standen bestonden. (cat. nr. 17)

- 19.- Drie kanonnen om vreugdeschoten te lossen.
- 20.- Wisselschaal vriendschietsing Kuurne - Izegem (1963).
- 21.- Oude vuurpijl die vroeger aan de pers vastgemaakt werd (+ 1700).
- 22.- Wisselschaal geschonken door de Gildedeken Heer Jules SINTOBIN, burgemeester van Izegem (1956).
- 23.- Gildekostuum uit de XVIIe eeuw.
- 24.- Stel valléeboeken.
- 25.- Stel vallée prijzen, (borden & zilverwerk).

BEVEREN/LEIE - ST. HUBERTUS SCHUTTERS Gilde.

- 26.- Gildeboek 1933.

GULLEGEM - ST. BARBARA BOSSENIERS.

- 27.- Vaandel - Het middenste motief verbeeldt de H. Barbara (1625). Het overige is nieuw vervaardigd in 1951 volgens het oud vaandel : een groot St. Andrieskruis met twee kanonnen.
- 28.- Gildeboek van 1718.
- 29.- Grote ketting uit gesmeed zilver met acht tussenschakels voorstellend het St. Andrieskruis met vuurslag en vlammen. Onderaan een groot plakket met het jaartal 1687, aan dit plakket is er een St. Andrieskruis met bosse en de gekroonde koningsvogel.
- 30.- Kleine ketting op lint met een grote vogel (geen jaartal).
- 31.- Oud in hout gesneden beeld van de H. Barbara.

HEULE - WILLEM TELL.

- 32.- Vaandel van 1933.
- 33.- Koningslint 1933.
- 34.- Twee diplomas van het verbond.

Schaal Burgemeester J. Sintobin, deken gilde.
Beker geschonken Ministerie van Volksgezondheid. (cat. nrs.18 en 22)

- 35.- Twee schalen van het verbond.

HULSTE - KONINKLIJKE ST. PIETERSBOSSENIEREN.

- 36.- Gildewapen met zegel (Graaf Guillaume van der Gracht 1932).
- 37.- Vaandel - Middenstuk van 1628, met beeltenis van St. Pieter sierlijk geborduurd. Rest van vaandel is van 1939. Rood afgeboord met groen (kleuren van de gilde).
- 38.- Gildeboek van 1896 (het vroeger boek is verloren gegaan).
- 39.- Notarieel document van 1725.
- 40.- Oud perkament (berust in het stadhuis).
- 41.- Keizerplaat met koningsvogel (1628); aan de vogel hangt een schild van de gilde.
- 42.- Oud geweer.
- 43.- Kompleet stel om kogels te gieten.
- 44.- Rouwbandgordels die gedragen werden door de gildeleden bij de begrafenis van een gildelid. (Reeds zeer oud gebruik nu nog in zwang).
- 45.- Reglement van de koningschieting.
- 46.- Koninklijk brevet van 1932.
- 47.- Twee kaders met Keizers, Koningen en Dekens.

KUURNE - EDELE GILDE DER KARABIJNSCHUTTERS VAN ST. ANTONIUS.

- 48.- Gildewapen (twee gekruiste geweren met doel op schild van de gemeente Kuurne).
- 49.- Vaandel van 1957, EGIKA KUURNE, twee karabijnen, St. Antonius met zijn zwijntje, schild van Kuurne.
- 50.- Oorkonde.
- 51.- Koningsketting.

- 52.- St. Antoniusbeeld.
- 53.- Zwijntje dienende voor de koningschiëting.
- 54.- Allerhande trofeeën.

MARKE - KONINKLIJKE ST. BARBARA SCHUTTERSGILDE.

- 55.- Vaandel van 1803 - In het midden het beeld van de H. Barbara met aan beide zijden een kanon met kanonnier. Boven de H. Barbara het embleem van het Gulden Vlies. (St. Andrieskruis, vuurslag met vuursteen en vlammen).
- 56.- Gildeboek van 1800.
- 57.- Ketting (1780) dubbele keten in gesmeed zilver waaraan een grote schakel met het embleem van het Gulden Vlies en de Keizerlijke kroon van Oostenrijk. Onderaan hangt de koningsvogel.
- 58.- Oud vaandel van 1803.
- 59.- Koninklijk brevet.

WERVIK - KONINKLIJKE H. BARBARA BOSSENIERS.

- 60.- Embleem in koper.
- 61.- Vaandel van 1952 - Beeld van de H. Barbara, kerk van Wervik en schild van Wervik. (Het oud vaandel is verdwenen in de oorlog van 1914-18).
- 62.- Oude foto van de gilde.
- 63.- Uittreksel uit het boek van Burggrave.
- 64.- Bewerkt handvat (Pommeau).
- 65.- Apparaat om kogels te maken.
- 66.- Koninklijk brevet 1934.
- 67.- Reglement van de Gilde.

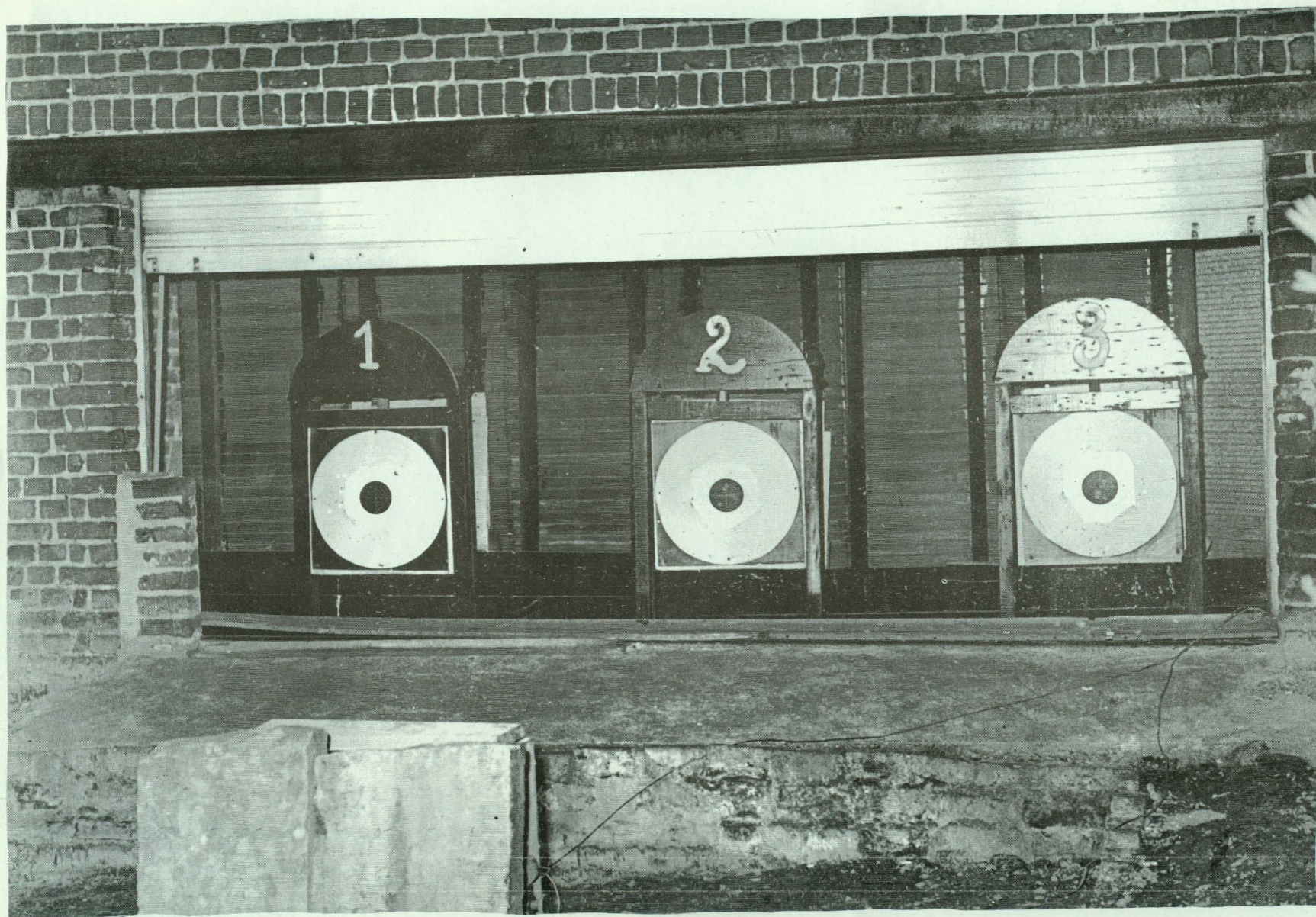
PRIVATE STUKKEN.

- 80.- Oud wapen om op vuurpijl te schieten + 1700. (Lagae Kortrijk).
- 81.- Oude karabijn, met vuursteen, Arabisch model, gemaakt in Spanje. (A. Verhaeghe, Marke).
- 82.- Vuurwapen + 1840. (W. Dejonckheere Gent).
- 83.- Kruisboog voor het schieten met loden ballen 1890.(Id.)
- 84.- Bord St. Jorisgilde Gent 1750. (Id.)
- 85.- Bord Gentse schutters 1888. (Id.)
- 86.- Bord karabinieren Ledeberg 1890. (Id.)
- 87.- Bord vrije schutters Wondelgem. 1903. (Id.)
- 88.- Joodse degen 1920.(Id.)
- 89.- Degen met zegelring Baron van Hansenbroek Westfalen. (Id.)
- 90.- Oud wapen. (Priem Gits).
- 91.- Oud wapen. (Id.)
- 92.- Oud wapen. (Id.)
- 93.- Oud wapen. (Id.)
- 94.- Oud wapen. (Id.)
- 95.- Kader met kentekens van verscheidene Belgische karabijnschutters verenigingen. (C. Dejaegher, Kortrijk).
- 96.- *Busschiëting Wervick, Busbeke, Geluwe, Beselare, Geluveld, Zandvoorde.* (R.A. Kortrijk).
Stadsrekening van Wervick 1600-1601, nr. 103.)
- 97.- Kerkfabriek Izegem 1696. (R.A. Kortrijk, nr. 31).
Inschrijving van Confreers en Confreessen.
- 98.- Kerkfabriek Izegem 1742-1850. (R.A. Kortrijk nr. 118).
- 99.- Gildeboek van de *busschieters* van St.Barnabas 1511-1810 te Kortrijk. (R.A. Kortrijk, oud archief, nr. 828).

- 100.- *Edelbouck van de edele gulde van St. Barbabé gheseyt bosschieters binnen der stede van Cortryck 1561-einde XVIII eeuw.* (R.A. Kortrijk, oud archief, nr. 830).
- 101.- Gravure van het Gildenhuis van de Kortrijkse St. Barnabas gilde. (R.A. Kortrijk).
- 102.- Maquette van oud Izegem volgens Sanderus met schuttershof van de Kanonniers. (Ten Mandere, Izegem).
- 103.- 2 kleine kanonnen van schuttersgilden om tijdens feestmalen te schieten. (Dr. Nelis, Izegem).
- 104.- 3 schuttersborden van Oostendse gilden, afbeeldingen met antieke tafereelen. (R. Werbrouck, Izegem).
- 105.- Koningstrofee 1956. (W. Clarysse, Izegem).
- 106.- Koninginnetrofee 1956. (Dr. J. Clarysse, Roeselare).
- 107.- Koningstrofee 1957. (L. Spriet, Izegem).
- 108.- Koninginnetrofee 1957. (Mevr. A. Deleu, Rumbeke).
- 109.- Karabijn-lamphouder. (id.)
- 110.- Koningstrofee 1958. (R. Lauaut, Izegem).
- 111.- Schaal kampioen verbond 2e kat. 1958. (Id.)
- 112.- Schaal kampioen 1e kat. Izegem, 1962. (Id.)
- 113.- Brandglas kampioen 1e kat. verbond. (Id.)
- 114.- Schaal koninginprijs 1965. (R. Lafaut, Izegem).
- 115.- Koninginnetrofee 1958. (Notaris G. Sabbe, Izegem).
- 116.- Koningstrofee 1959. (A. Billiet, Izegem).
- 117.- Koninginnetrofee 1959. (Mevrouw W. Daenens, Izegem).

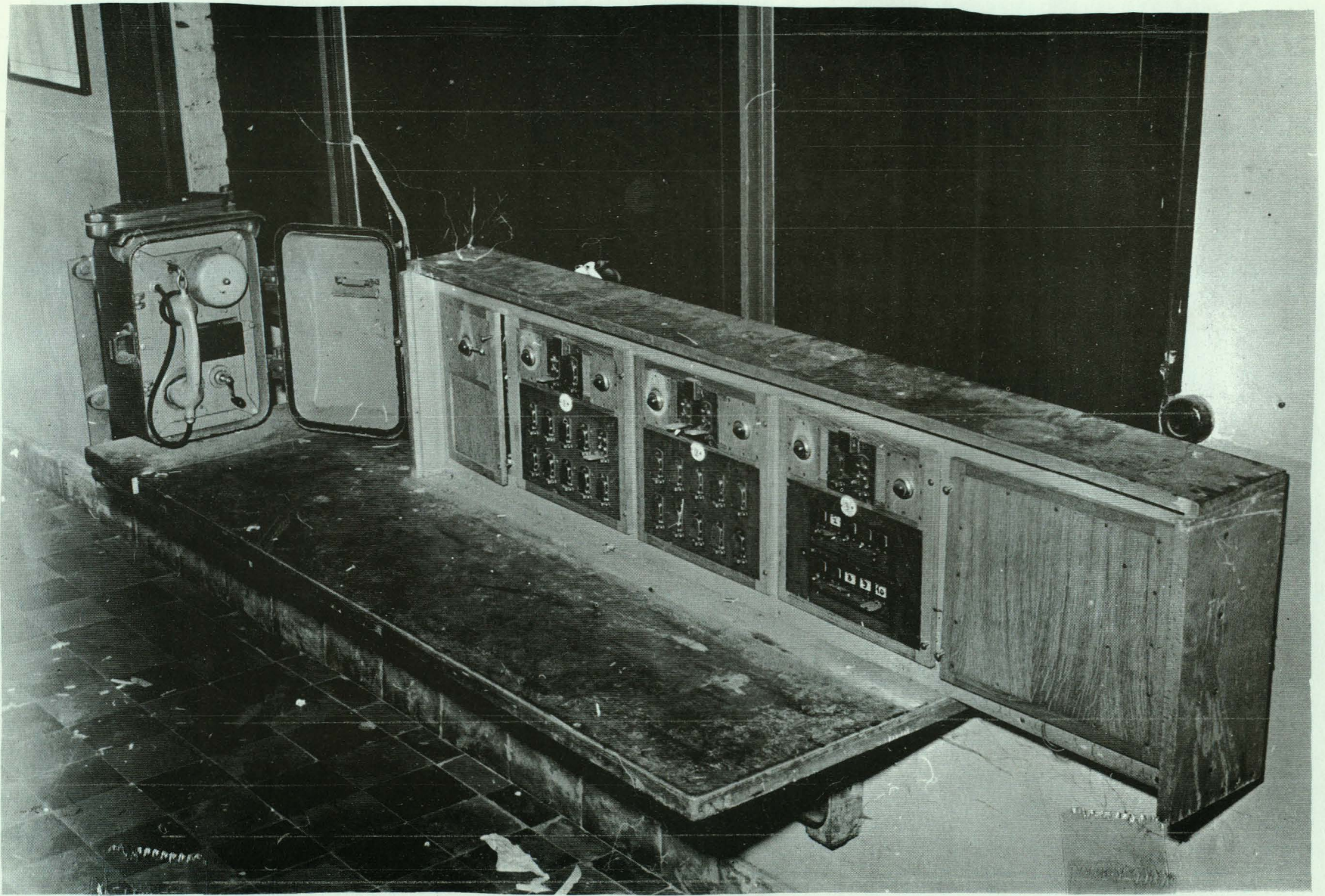
- 118.- Koningstrofee 1960. (J. Rebry, Izegem).
- 119.- Keizertrofee 1960 verbond, brandglas. (Id.)
- 120.- Koningstrofee 1963. (Id.)
- 121.- Koninginnetrofee 1960. (A. Vandommele, Izegem).
- 122.- Koningstrofee 1961. (L. Roose, Izegem).
- 123.- Keizertrofee verbond 1961, brandglas (Id.)
- 124.- Koninginnetrofee 1961. (E. Werbrouck, Izegem).
- 125.- Koningstrofee 1962. (M. Vandenberghe, Ingelmunster)
- 126.- Brandglas kampioen 2e Kat. verbond 1959. (G. Deforce, Izegem)
- 127.- Koninginnetrofee 1962, schaal. (Id.)
- 128.- Koningstrofee 1964. (Id.)
- 129.- Koninginnetrofee 1963. (C. Wyffels, Izegem).
- 130.- Koninginnetrofee 1964. (P. Vandommele, Izegem).
- 131.- Koningstrofee 1965, Schaal. (W. Vandemoortele, Izegem).
- 132.- Schaal en beker kampioen 2e Kat. verbond. (F. Kemp, Izegem).
- 133.- Trofee kampioen 1e Kat. Izegem 1962-63. (R. Pattyn, Izegem).
- 134.- Trofee kampioen 1e Kat. Izegem 1963-64. (Id.)
- 135.- Schaal kampioen 2e Kat. Izegem 1962-63. (C. Ledoux, Izegem).
- 136.- Schaal kampioen 3e Kat. Izegem 1962-63. (D. Deblauwe, Izegem).
- 137.- Trofee kampioen 2e Kat. Izegem 1963-1964. (R. Decock, Izegem).
- 138.- Trofee kampioen 3e Kat. Izegem 1963-64. (R. Bogaert, Izegem).
- 139.- Keizertrofee 1938, Schaal, Izegem (S. Kemp, Izegem).

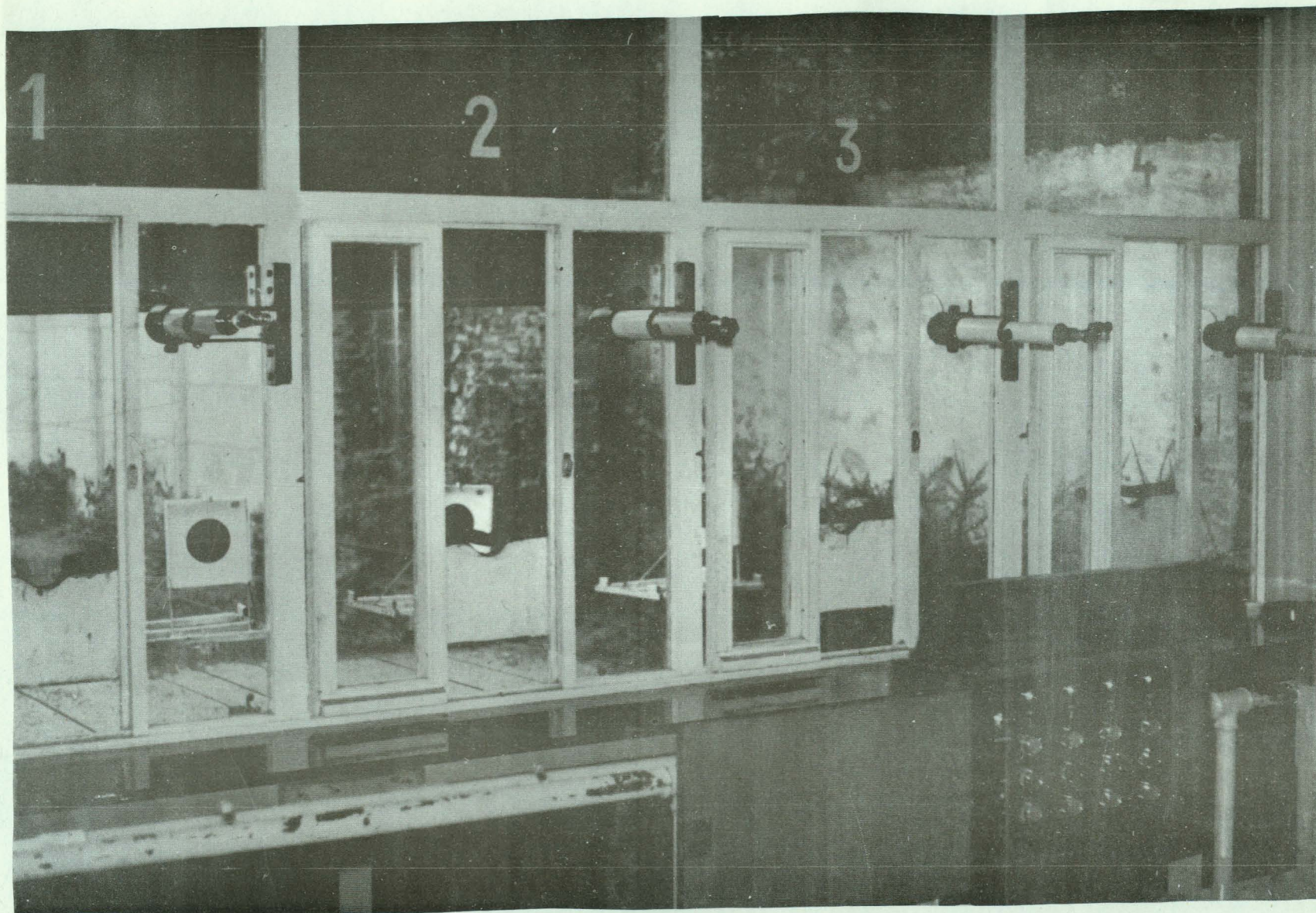
De 3 op neer schuivende schyven 1949-1961.

(Buiten kataloog)

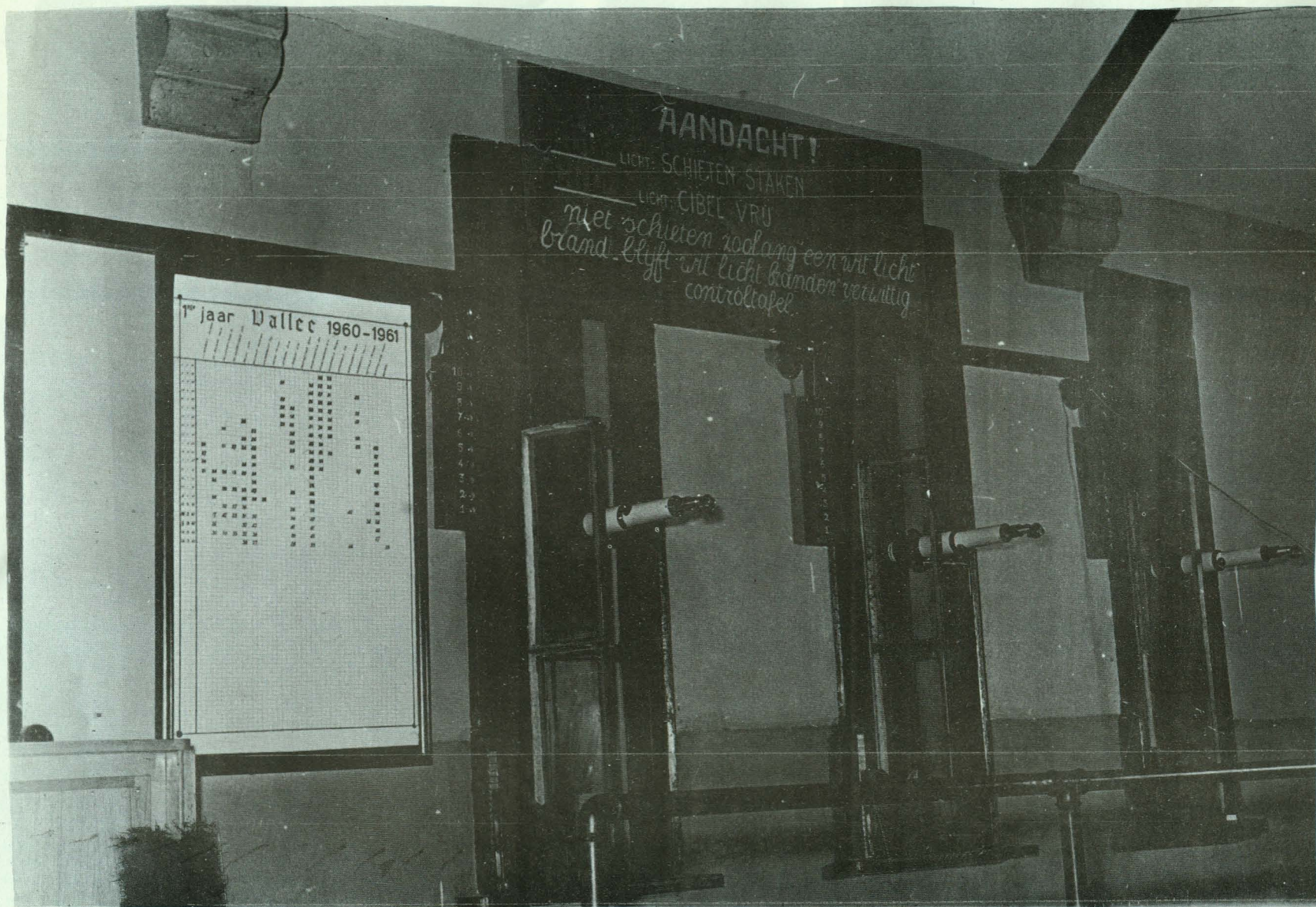
De eerste stap naar automatisatie 1953.

(Buiten kataloog)

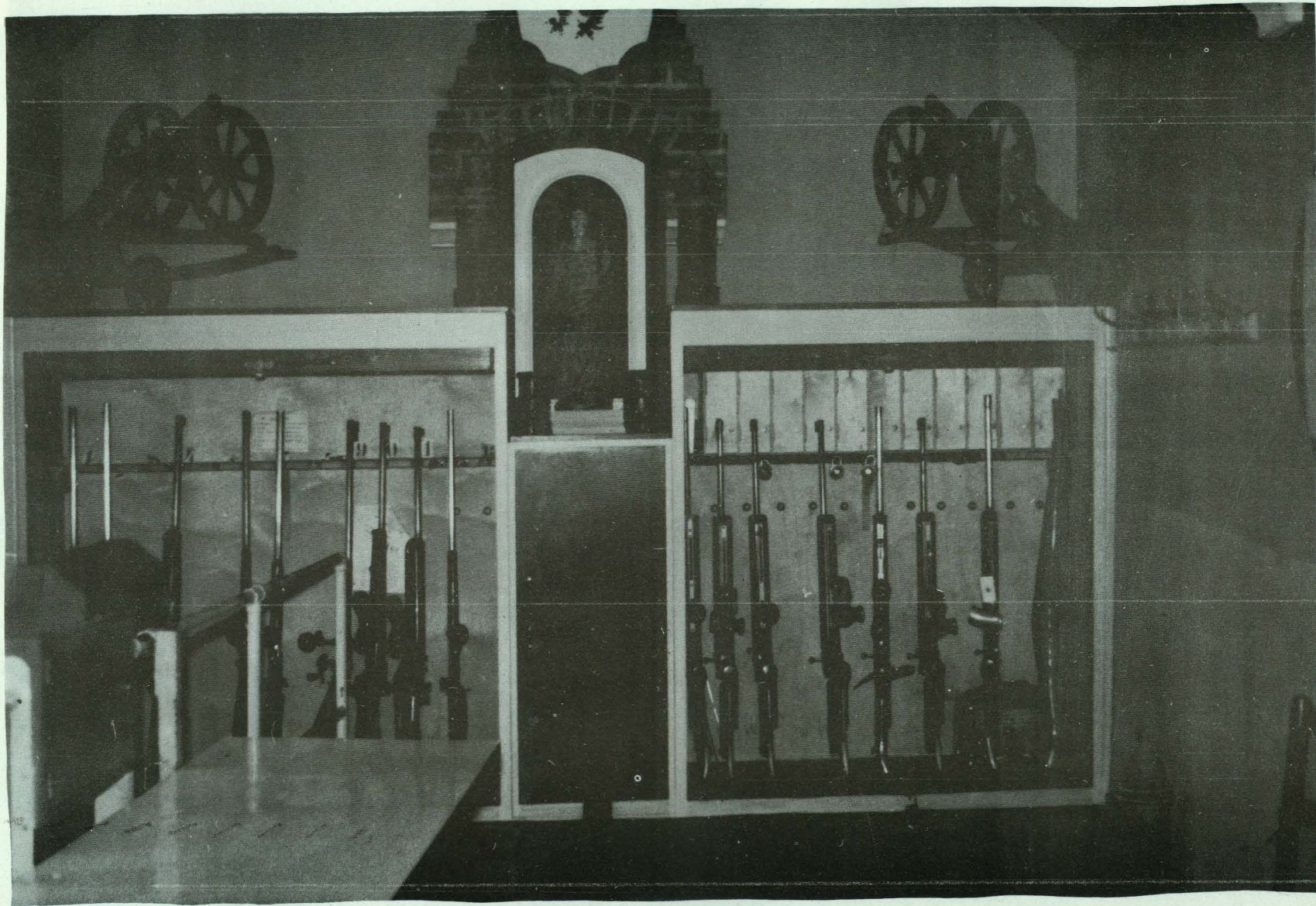
De 4 automatische standen gezien uit lokaal.

(Buiten kataloog)

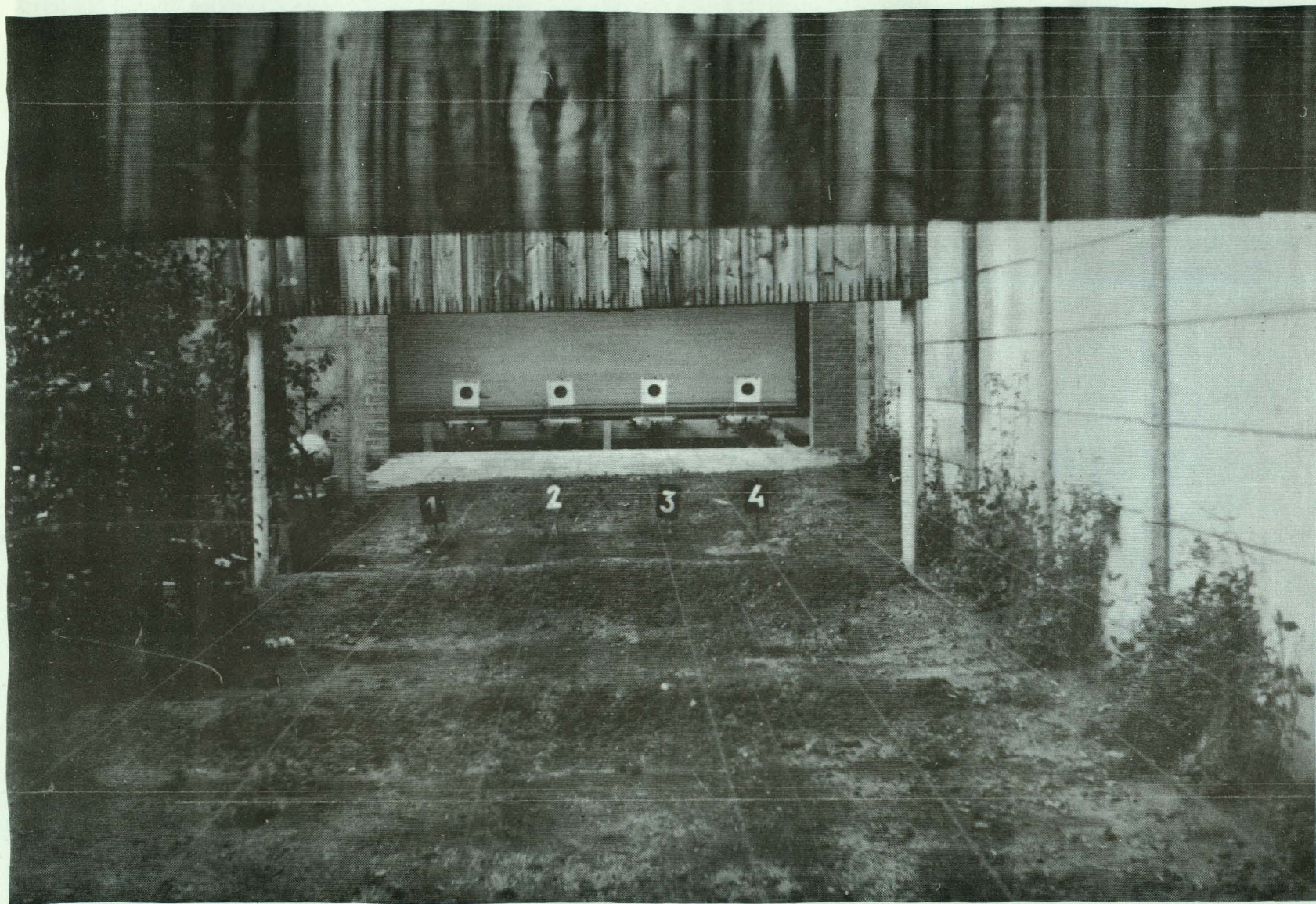

Het plaatsen van verrekijkers 1957.

(Buiten kataloog)

Binnenzicht schietlokaal, achterkant.
(Buiten kataloog)

De huidige 4 schietbanen en doelen.

(Buiten kataloog)

Samengesteld op «Vary-Typer» machine
en gedrukt op offset bij het
Algemeen Rijksarchief
te Brussel

Augustus 1965

